

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 11

13 лютого 2014 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 11 2014

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2014

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Якименко Ю.

Итоги Всемирного экономического форума в Давосе и перспективы Украины	6
--	----------

Потіха А.

Співробітництво України і Російської Федерації в космічній і авіаційній галузях	14
--	-----------

Законодавча влада	28
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	36
------------------------------	-----------

Політика	45
-----------------------	-----------

Економіка	57
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	62
---	-----------

У ЦЕНТРИ УВАГИ

У Криму відбувся Всеукраїнський форум представників обласних рад і Верховної Ради АРК

12 лютого в Лівадійському палаці Ялти відбувся Всеукраїнський форум представників регіонів України.

У форумі взяли участь делегації Верховної Ради АРК, Київської, Луганської, Кіровоградської, Дніпропетровської, Херсонської, Харківської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Сумської, Хмельницької, Чернігівської, Черкаської обласних рад і міськради Севастополя.

При цьому відмовилися взяти участь у роботі форуму представники Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької, Вінницької обласних рад і Київської міської ради.

Як поінформував прес-центр Верховної Ради АРК, Всеукраїнський форум проводився з ініціативи голів Харківської обласної ради С. Чернова, Київської облради – О. Качного, Кіровоградської облради – М. Ковальчука, Луганської облради – В. Голенка, а також глави парламенту автономії В. Константинова.

Напередодні на брифінгу в Сімферополі голова Ради міністрів АРК А. Могильов заявив, що останні «події в Києві викликають, м'яко кажучи, подив у голів облрад». «Вони звернулися з такою пропозицією (провести нараду голів облрад), щоб обговорити ситуацію в країні і висловити свою думку», – зазначив А. Могильов.

За словами ж голови кримського парламенту В. Константинова, Всеукраїнський форум представників обласних рад і ВР АРК покликаний на регіональному рівні виробити пропозиції щодо виходу зі складної політичної ситуації, яка існує в країні. «Представники регіонів хочуть підказати шляхи виходу з кризи. Якщо ідеї будуть конструктивні, упевнений, вони

будуть почуті центральною владою. Необхідно шукати вихід, і чим швидше – тим краще», – підсумував кримський спікер.

До порядку денного форуму було включено два питання: шляхи виходу з політичної кризи в Україні – регіональний погляд і роль органів місцевого самоврядування в конституційному процесі.

Під час обговорення були висловлені думки про мирні й конституційні шляхи виходу України з політичної кризи.

Так, голова Київської обласної ради О. Качний підкреслив, що за підсумками форуму президент Української асоціації районних та обласних рад, голова Харківської облради С. Чернов повинен виступити на сесії Верховної Ради України з тим, щоб донести до депутатів основні пропозиції регіонів: головне для виходу з кризи сьогодні – це децентралізація влади, децентралізація бюджетів, формування виконкомів і надання адміністраціям функцій контролюючих органів. «Це дасть змогу нам усім взяти на себе не тільки можливості, а й відповідальність за те, що відбувається в регіонах, дати стимул для розвитку регіонів», – підкреслив А. Качний. Він також запропонував ініціювати зустріч з Головою Верховної Ради України, представником Президента у Верховній Раді України, керівниками фракцій з тим, щоб вирішити проблеми місцевого самоврядування й нової Конституції.

У свою чергу голова Луганської обласної ради В. Голенко підкреслив, що головне сьогодні – не допустити громадянської війни, а також зупинити й за законом покарати радикалів. «Необхідно, щоб усі процеси в країні увійшли в правове поле. Закони зобов'язані виконувати всі громадяни України. У країні не буде демократії, якщо не буде поваги до закону», – сказав він.

У ході обговорення голова Кіровоградської обласної ради М. Ковальчук зазначив, що Всеукраїнський форум – це перший крок до об'єднання і наведення порядку в Україні. «Ми всі різні, але Україна цим і сильна, єдина. Україна повинна бути єдиною державою з європейськими стандартами», – сказав він. Головним на сьогодні М. Ковальчук назвав необхідність стабілізації роботи Верховної Ради України, яка має виробити законодавчі акти, що дають можливість розблокувати ситуацію.

Учасники форуму зажадали «безумовного виконання угод з врегулювання конфліктної ситуації в Україні, досягнутих на цей момент й оформлених в законодавчому порядку».

Також учасники форуму заявляли про необхідність послідовної децентралізації влади. Зокрема, на форумі обговорювали створення двопалатного парламенту, одна з палат якого (державна палата) формуватиметься політичними партіями на пропорційній основі, а друга (палата регіонів) – за мажоритарним принципом з рівним представництвом від кожного регіону України.

Крім того, наголошувалося на необхідності перегляду бюджетної й податкової політики держави.

Представники облрад також вважають, що варто ухвалити новий закон про вибори, який забезпечить «пряму відповідальність депутатів у разі невиконання ними своїх безпосередніх обов'язків».

За підсумками роботи прийнято заяву Всеукраїнського форуму представників обласних рад і Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

За пропозицією голови Верховної Ради АРК В. Константинова у текст заяви додано пункт про щомісячне проведення Регіонального форуму України.

Також додано пункт про те, що в разі неможливості виходу з політичної кризи правовим конституційним шляхом і погіршення ситуації в країні Регіональний форум виступає з ініціативою провести Всеукраїнський з'їзд депутатів рад усіх рівнів. Відзначено, що органи місцевого самоврядування мають стати суб'єктами переговорного процесу щодо виходу з глибокої політичної кризи в Україні. Крім того, учасники Всеукраїнського форуму представників обласних рад і ВР АРК ініціюють зустріч з керівництвом Верховної Ради України й керівниками парламентських фракцій, щоб донести основні пропозиції регіонів (*Верховный Совет Автономной Республики Крым* (<http://www.rada.crimea.ua/news>). – 2014. – 12.02; *Радіо «Свобода»* (<http://www.radiosvoboda.org>). – 2014. – 12.02; *Аргумент* (<http://argumentua.com>). – 2014. – 12.02; *Аргументы недели. Крым* (<http://an.crimea.ua>). – 2014. – 12.02).

Ю. Якименко, м.л. науч. сотр. «СІАЗ» НБУВ

Итоги Всемирного экономического форума в Давосе и перспективы Украины

Сорок четвёртый всемирный экономический форум в Давосе стал событием, в очередной раз продемонстрировавшим миру сложность проблем, с которыми столкнулась сегодня мировая финансово-экономическая система. Он показал, что кризисные тенденции, в 2008 г. проявившиеся во всей своей остроте и до сих пор непреодоленные до конца, будут и в дальнейшем являться определяющим фактором трансформации мировой экономики и международной политики. Впрочем, несмотря на множество рисков для мировой экономики, главным из которых эксперты называют сворачивание политики монетарного стимулирования ФРС США, большинство участников форума делали умеренно оптимистические прогнозы насчет экономической ситуации в 2014 г., что подтверждает, по их мнению, и успешность 2013 г. для фондовых рынков.

По исследованиям агентства Bloomberg, оптимизм международных инвесторов в отношении перспектив глобальной экономики сегодня находится на высшей отметке за последние 4,5 года. Он был недавно подкреплён также всемирным экономическим прогнозом Международного валютного фонда, согласно которому рост глобального ВВП в 2014 г. составит 3,7 % (самый быстрый рост с 2011 г.). Таким образом, МВФ впервые за последние два года улучшил, а не ухудшил свой прогноз.

«Мы видим драматические сигналы улучшения в экономике. В последние три-четыре месяца мы видим, что щедрая, очень щедрая монетарная политика, которую ЕЦБ проводит с конца 2011 г. (снижение ставок, предоставление долгосрочного финансирования, в том числе впервые трехлетнего финансирования и т. д.), наконец-то дошла до реального сектора экономики, —

заявил глава ЕЦБ М. Драги. – Мы видим начало восстановления. Но оно все еще слабое, хрупкое, неровное».

Немного более оптимистично, чем в прошлом году, в ходе нынешнего форума прозвучали также мнения о политическом будущем Евросоюза. Так, премьер-министр Великобритании Д. Кэмерон, заявлявший ранее о планах провести референдум по вопросу о выходе страны из ЕС, в этот раз выразил уверенность, что для Великобритании остаться в ЕС – реально, выполнимо и выигрышно.

«Я думаю, что главный итог этого форума состоит в том, что, похоже, лучше стала ситуация в развитом мире, – говорит исполнительный директор Международного фонда Блейзера О. Устенко. – Похоже, Европейский Союз начинает выходить из кризиса... Позитивная новость состоит в том, что самая большая экономика мира, Соединенные Штаты Америки, покажут рост. Более того, рост в 2014 г. уже прогнозируется на уровне 3 %... К сожалению, большая часть рисков, которые были для рисков стран с переходными экономиками, с развивающимися рынками, она остается. Это конечно, не радует. Начинается более ожесточенная борьба за инвестиции. Большая часть этих стран обременена массой проблем, прежде всего проблемами, связанными с дефицитами торговыми. Соответственно с дефицитами счетов текущих операций. Это относится ко всем странам БРИКС, Бразилии, России, Индии, Китаю. К сожалению, китайская экономика, которая находится на второй позиции после экономики Соединенных Штатов Америки в мире, будет резко замедлять темпы экономического роста», – подчеркнул эксперт, отметив, что один из важных выводов, который можно сделать по итогам форума в Давосе, состоит в том, что большую часть проблем будут испытывать те страны, которые имеют дефициты счетов текущих операций.

Однако далеко не все эксперты и бизнесмены разделяют оптимизм насчет будущего мировой экономики. Одна из причин этого – недостаточность и низкая эффективность мер по решению социальных проблем и преодолению безработицы, которая мешает внутреннему потреблению стать устойчивым драйвером восстановления экономики наряду с экспортом.

Характерно, что форум в Давосе, несмотря на прозвучавшие в его ходе положительные прогнозы, совпал с началом серьезных волнений на финансовых рынках развивающихся стран. Так, Центральный банк Аргентины прекратил поддержку национальной валюты, позволив ей обвалиться на 11 %. Девальвация аргентинского песо повлияла и на курс турецкой лиры, бразильского реала, российского рубля, южноафриканского ранда, индийской рупии, украинской гривни (на девальвацию последней, впрочем, большее влияние оказала политическая ситуация в стране).

Как подчеркивают обозреватели, часть вины за волнения на рынках многие чиновники из развивающихся стран, участвовавшие в форуме в Давосе, возлагали на США и Федеральный резерв, но в условиях, когда развивающиеся страны переживают все больше внутренних проблем, такая позиция многим представляется недостаточно убедительной.

По мнению руководителя консалтинговой компании Blackstone Advisory Partners Д. Стадзински, «самоуспокоенность – одновременно плюс и минус форума в этом году». С одной стороны, говорит он, сегодня больше не рассматривается возможность распада еврозоны, с другой – «люди не придают должного значения многим важным вещам, например реформе образования, необходимой для разрешения противоречий на рынке труда, особенно в Европе и США».

В связи с этим СМИ напоминают, что, согласно последнему отчету Международной организации труда, общее количество безработных по всему миру в 2013 г. возросло на 5 млн человек и достигло почти 202 млн. При этом, по прогнозам МОТ, мировая безработица продолжит расти вплоть до 2018 г., превышая на протяжении всего этого периода докризисный уровень примерно на 0,5 п. п.

Председатель совета директоров Google Э. Шмидт назвал проблему рабочих мест «определяющей в предстоящие 20–30 лет», особенно учитывая перспективы внедрения новых технологий, которые подвергнут риску утраты актуальности многие занятия и даже целые отрасли. Таким образом, оптимизм относительно возможного выхода на новый виток технологиче-

ского прогресса с внедрением 3D-принтеров и т. п. сдерживается ожиданием обострения социальных проблем.

Обозреватели отмечают, что в условиях экономической неопределенности мировой бизнес не стремится к созданию новых рабочих мест. А то, что для бизнеса кризис еще далеко не завершен, подтверждается, среди прочего, данными по объемам денежных средств, аккумулированных на балансах компаний. По данным Thomson Reuters, на конец 2013 г. компании по всему миру держали на балансах почти 7 трлн дол. денежных средств и их эквивалентов, что более чем в два раза превышает показатель 10-летней давности. При этом общемировой уровень капиталовложений в отношении к объемам продаж корпораций находится на 22-летнем минимуме.

Генеральный директор концерна Siemens Д. Кайсер, поставив под сомнение сам факт восстановления мировой экономики, допустил, что «возможно, мы чувствуем себя хорошо лишь потому, что нам просто удалось немного унять боль».

Среди других уважаемых фигур форума, скептически воспринявших прозвучавшие прогнозы, оказался также исполнительный директор крупнейшей в мире управляющей компании Black Rock Л. Финк. «На финансовых рынках слишком много оптимизма», – заявил он в ходе одной из дискуссий. По мнению Л. Финка, «общий тренд в экономике будет неплохим», но нужно быть готовым к «определенным рыночным срывам». В подобном же духе высказался и сооснователь инвестиционной группы Carlyle Group Д. Рубенстайн, который выразил беспокойство тем, «что сегодня никто ни о чем не беспокоится, игнорируя возможность непредвиденных событий и их последствий для мировой финансово-экономической системы. Не стоит забывать, что рядом постоянно ходят “черные лебеди”».

Своеобразной иллюстрацией такого взгляда послужило внимание, привлеченное к последним событиям в Украине, которую зарубежные эксперты (в частности, представители исследовательской фирмы Capital Economics) относят к категории государств с «системным пагубным управлением экономикой». Оценка и прогнозы исхода этих событий сегодня крайне противоречивы.

Для Украины значение состоявшегося в Давосе форума в пик политического кризиса в стране определялось необходимостью более четко обозначить позиции сторон в сложившемся противостоянии, продемонстрировать видение путей выхода из ситуации сторонниками власти и ее оппонентами.

Но, как отмечают эксперты, полноценная реализация такого сценария не состоялась, поскольку накануне форума от его посещения отказались Президент В. Янукович и несколько других видных украинских политиков и бизнесменов. Среди них, по сообщениям СМИ, первый вице-премьер Украины С. Арбузов, а также лидеры оппозиции В. Кличко и А. Яценюк. Был отменен и украинский ланч, на протяжении девяти лет проходивший в Давосе по инициативе В. Пинчука. В качестве официальной причины отмены ланча были названы опасения отвлечь внимание участников форума от основных дискуссий, в том числе и посвященных Украине.

Кроме того, на фоне эскалации насилия в Киеве было отозвано приглашение Н. Азарова, возглавлявшего на тот момент правительство Украины, к участию в основной программе форума, несмотря на логичность его участия в мероприятии и высокий интерес наблюдателей к его возможному выступлению.

Зарубежная пресса, в частности Financial Times, называла этот визит неудачным и даже унижительным для представителей украинской власти. «Репутация правительства Украины упала так низко, что господина Азарова даже не пустили в конгресс-центр», – отметило издание.

Тем не менее, Н. Азаров воспользовался возможностью продемонстрировать участникам мероприятия свою позицию. Он прокомментировал ситуацию следующим образом: «Форум имел уникальную возможность выслушать главу украинского правительства, чтобы получить более широкое представление о происходящем. Сложно сказать, кто потерял больше». В ходе переговоров с генеральным секретарем Совета Европы Т. Ягландом Н. Азаров назвал происходящие в Украине события «попыткой государственного переворота», в которой, по его мнению, задействованы не столько «оппозиция», сколько «боевики».

Кроме того, в одном из интервью Н. Азаров фактически обвинил Европу в двойных стандартах: «Когда А. Меркель, например, говорит о необходимости сдержанности, я задаю себе вопрос: а как бы она себя вела, если бы здание ее канцелярии штурмовали тысячи боевиков, экстремистов? Если бы канцлер А. Меркель, или Ж. Баррозу, или кто-то еще жестко сказали тем, кому они покровительствуют, что это не европейская норма, и призвали прекратить заниматься насильем реальным, я думаю, после этого начались бы переговоры», – заявил Н. Азаров.

Н. Азаров также провел переговоры с представителями компаний Shell и Mittal Steel, встретился с президентом Швейцарской конфедерации, главой ОБСЕ Д. Буркхальтером. В ходе встречи с последним Н. Азаров уверил собеседника, что кризис в стране будет преодолен и положительно расценил экономические перспективы Украины в 2014 г. Д. Буркхальтер в свою очередь заявил, что швейцарские компании готовы инвестировать значительные средства в экономику Украины.

«Поездка очень полезная, на мой взгляд, хотя бы потому, что... мы имели возможность высказать нашу позицию, которая доходит до европейских СМИ, до мировых СМИ. На наш взгляд, эта позиция абсолютно объективная, поэтому сейчас очень важно в той трудной обстановке, которая у нас в стране, находить не поводы для конфронтации и столкновений, а то, что сближает нас и оппозицию с точки зрения интересов народа, интересов развития, интересов на продолжение курса сотрудничества с Европой», – прокомментировал Н. Азаров итоги своей поездки в Давос.

Но, как отмечали некоторые обозреватели, в сущности, эти заявления стали «последними словами» Н. Азарова в качестве Премьер-министра и мало повлияли на общую тональность оценок украинских событий участниками форума. Более ощутимый резонанс ожидаемо имели высказывания оппонентов действующей украинской власти.

Последних представил П. Порошенко, для которого выступление перед участниками форума стало одним из способов заявить о своей готовности к участию в урегулировании кризиса

в качестве возможного главы нового украинского правительства. При этом вопреки давно сложившемуся мнению о неоднозначности политических взглядов П. Порошенко [обозреватели напоминают, что П. Порошенко (внефракционный депутат сегодня) в 2011 г. участвовал в создании Партии регионов, а годом позже сотрудничал с «Нашою Україною», в разное время был министром в правительствах Ю. Тимошенко и Н. Азарова], он вполне определенно высказался о своем отношении к «режиму В. Януковича», призвав участников форума к «поддержке демократии» в Украине и приостановке любых форм сотрудничества с украинскими властями.

Выступая на закрытой сессии «Перспективы Украины», политик назвал украинское правительство «преступным и коррумпированным», заявив об утрате им легитимности. В то же время, по его словам, Россия «поддерживает режим финансово и таким образом способствует происходящему». «Бизнес неотделим от власти... Формы сотрудничества с властью – выделение кредитов и так далее, нормальные в нормальной ситуации – сейчас не нужны, это поддержка режима», – заявил политик, подчеркнув, что «действия украинского народа против преступной власти» – форма мирного протеста, а не «мечь» или «расправа».

По словам политика, ни Европа, ни Россия не заинтересованы в углублении политического кризиса в Украине, но страна должна быть в состоянии обеспечить свое право самостоятельно принимать решения по урегулированию конфликта, избегая внешнего вмешательства. «Если для этого потребуются посредничество ЕС и РФ – почему нет? Но не в качестве сторон, которые навязывают решение, а в качестве гарантов выполнения достигнутых договоренностей», – заявил П. Порошенко, добавив, что к подобному развитию ситуации привела экономическая блокада со стороны России, «в которой существовала вся Украина в течение полугода».

«Сегодня более 70 государств выразили солидарность с украинским народом, который сражается за демократию. Вместе с этим отдельным представителям правительства Украины, которые полностью несут и разделяют ответственность за

протитие крови и гибели украинцев в Киеве, были отменены все предыдущие встречи. Фактически, представителям власти уже поставлено клеймо персон нон-грата на самом высоком уровне. Отныне каждый банковский перерасчет, который может быть связан с политическими лицами действующей власти Украины, будет тщательно проверяться и находиться под двойным контролем в Европе и США», – написал П. Порошенко в Facebook.

Он также подчеркивает, что до разрешения конфликта инвесторы будут воздерживаться от инвестиций в украинскую экономику. «Чтобы решить этот вопрос достаточно одного: стабильность, правильные правила игры, модернизация страны и тогда Украина представляет собой очень привлекательную с точки зрения инвестиций страну. Но в этой ситуации, статистика это доказывает, мы имеем чистый отток инвестиций, отсутствие инвестиций в основной капитал», – говорит он.

По словам П. Порошенко, в 2014 г. потребности страны в заимствованиях с учетом дефицита платежного баланса и дефицита бюджета, а также платежей России за газ оцениваются в 13,9 % ВВП, тогда как в сложившейся ситуации говорить о доступе Украины на рынок коммерческих суверенных заимствований нельзя. «Подобная делегитимизация власти ведет к очень серьезным экономическим рискам. Поэтому решение должно быть найдено», – заявил политик в ходе форума.

Каким будет это решение – до конца не ясно, но очевидно, что экономические проблемы Украины вместе с политической изоляцией правительства, готовность к которой продемонстрировал форум в Давосе, а также последовавшая отставка Премьер-министра снижают шансы действующего Президента удержаться у власти. В то же время эксперты сдержанно оценивают перспективы привлечения иностранных инвестиций в украинскую экономику. Так, исполнительный директор Международного фонда Блейзера О. Устенко предполагает, что большая часть инвесторов, в том числе тех, которые находились в Давосе, «поставят Украину на лист ожидания». «И не просто до того, пока разрешится политический конфликт, а до того, как пройдут выборы в 2015 г. А это

значит, что, в общем-то, потенциально мы недополучим прямых иностранных инвестиций», – говорит О. Устенко.

Таким образом, ближайшее будущее Украины будет определяться исходом политического противостояния. Обозреватели подчеркивают, что эскалация конфликта отпугивает иностранный бизнес. При этом внешние рынки заимствования капитала для Украины теряют свою доступность. Если политическая ситуация в Украине не будет стабилизирована, то страну ждут серьезные экономические проблемы, новая волна безработицы, снижение доходов государственного бюджета и невозможность выполнения социальных обязательств, что повлечет за собой дальнейшее углубление социально-экономического кризиса.

А. Потіха, наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Співробітництво України і Російської Федерації в космічній і авіаційній галузях

Авіаційна й космічні галузі України відіграють важливу роль в економіці країни. У цих галузях задіяні підприємства не лише України, а й Російської Федерації. Без тісного співробітництва двох країн вирішити наболілі проблеми поки що неможливо.

Як відомо, Кабінет Міністрів України затвердив Державну програму активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки. У Програмі передбачено більше приділяти уваги машинобудуванню, зокрема авіабудуванню, і реалізації продукції цієї галузі на внутрішньому ринку. Щоб зробити це можливим, розроблена схема. Планується продавати Ан-148 і Ан-158 у лізинг (оренда з викупом) нашим авіакомпаніям за зниженими ставками кредитування – утричі нижче, ніж звичайна по кредитах. Це дасть змогу наростити потужності київському ДП «Антонов» і Харківському авіабудівному об'єднанню.

Щоб менше купувати імпортних вертольотів, на підприємстві «Мотор-Січ» (Запоріжжя) передбачається запу-

стити виробництво легких вертольотів МСБ-2 в кількості 100 шт. – 50 на внутрішній ринок, 50 на експорт. Це має принести дохід у розмірі близько 4 млрд дол.

Як зазначають експерти, найбільшим партнером України в авіаційній і космічній сферах є Росія. Це зумовлено історичними обставинами. Зокрема, космічна промисловість створювалася в період, коли кооперація між союзними республіками СРСР була нормальним явищем, що зумовило технологічну прив'язку української космічної галузі до Росії. Водночас існує і зворотна прив'язка Росії до України.

Найближчими роками саме на українських ракетах-носіях «Зеніт-3SLBФ» триматиметься російська наукова програма – усі російські наукові космічні апарати серії «Спектр» й АМС планують запускати саме цими носіями. Також Росія зацікавлена в подальшій модернізації носія «Зеніт-3SL». У конструкції є запаси для зниження маси III ступеня і, відповідно, є можливість збільшити масу корисного навантаження на 200–300 кг для доставки на геостаціонарну орбіту. Крім того, програма МАКС у випадку її реалізації одразу значно «підтягне» промисловість України в космічній та авіаційній галузі. Понад половину компонентів системи можуть вироблятися в Україні й лише один із ключових елементів системи космічного апарата виробляється в Росії. Але престижність проекту надзвичайна, оскільки подібного ще не створював ніхто у світі.

Будучи Прем'єр-міністром України, М. Азаров на засіданні уряду 9 жовтня 2013 р. окреслив перспективи розвитку космічної галузі. Він наголосив, що одним із пріоритетних напрямів діяльності уряду, що впливають з Державної програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки, є подальший розвиток космічної галузі в Україні й розширення міжнародного співробітництва у цій сфері. «Україна є визначальною у світі космічною державою, повноправним партнером на ринку космічних послуг», – підкреслив М. Азаров. За його словами, вітчизняні підприємства грають ключову роль у реалізації масштабних міжнародних космічних проектів «Морський старт», «Наземний старт», «Циклон-4» (проект на бразильському космодромі «Алкантара»), «Дніпро», «Вега».

М. Азаров наголосив, що тільки у 2013 р. здійснено пуск трьох ракет-носіїв українського виробництва «Зеніт» і «Дніпро», два успішні пуски ракети-носія «Антарес» (США), перший ступінь якої розроблено і виготовлено на підприємствах космічної галузі України, також відбувся успішний пуск ракети-носія «Вега» з українським двигуном ІV ступеня.

За словами тодішнього глави уряду, Президент В. Янукович підписав Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013–2017 роки», мета якої – підвищення ефективності використання космічного потенціалу для вирішення актуальних завдань соціально-економічного, культурного, інформаційного й науково-освітнього розвитку суспільства, забезпечення національної безпеки й оборони та захисту геополітичних інтересів держави. Програмою також передбачено створення системи геоінформаційного забезпечення й проведення моніторингу надзвичайних ситуацій з використанням космічної інформації. Також буде створена Національна супутникова система зв'язку «Либідь» і заплановані запуски трьох космічних апаратів: дистанційного зондування Землі «Січ-2-1», дослідницького апарату «Мікросат» і молодіжного супутника «УМС-1», який розробляється студентами України.

Як зазначив М. Азаров, у космічній промисловості створено можливості для широкої реалізації науково-технічних проєктів на принципах державно-приватного партнерства: «Уряд прийняв рішення щодо залучення кредитних ресурсів для продовження робіт зі створення новітнього космічного ракетного комплексу під державні гарантії. Реалізація цього проєкту сприятиме закріпленню України на світовому ринку космічних послуг. Загальний обсяг фінансування Програми передбачено у сумі 2,6 млрд грн. Цілеспрямована робота уряду дасть змогу в найближчі роки щонайменше в 1,5 раза збільшити обсяги виробництва ракетно-космічної техніки, довгострокову завантаженість підприємств галузі, вихід України на нові ринки збуту, а також створити додатково близько 10 тис. робочих місць».

Також посилюється увага держави до вирішення проблем авіапрому України. На думку експертів, авіаційна галузь є одним із стратегічно важливих секторів економіки. Україна входить до держав, які мають повний цикл виробництва власних літаків. На сьогодні, як зазначають оглядачі, стан українського авіапрому характеризується великою кількістю проблем, які пов'язані насамперед з періодом адаптації до умов нового ринку, жорсткою конкуренцією на світовому ринку і низьким попитом на внутрішньодержавному, крім того, браком оборотних коштів підприємств.

У цьому контексті позитивно оцінюється підписання у 2010 р. угоди між РФ й Україною про створення на паритетній основі спільного підприємства, яке займатиметься продажами літаків Ан, а також розробками нових моделей і позиціонуванням їх на світовому ринку. Угода передбачає надання російській стороні напрацювань українських авіаконструкторів, а українська сторона отримує можливість розширити ринки збуту продукції.

На думку експертів, переговори виявилися успішними й підприємство почало вже у 2012 р. повноцінно працювати. У загальній складності, за 2012–2015 рр. підприємство планує побудувати 83 літаки Ан-158 і Ан-148, з них 12 од. – у 2012 р., 20 од. – у 2013 р., ще 24 літаки – у 2014–2015 рр.

За інформацією ЗМІ, світова потреба в літаках марки Ан-158 оцінюється на рівні 240 машин. При цьому (станом на кінець 2012 р.) уже укладено контракт на поставку 20 літаків у Росію, п'ять літаків зарезервовані для внутрішнього ринку. Крім того, існують замовлення на шість літаків для Куби, 12 – для Росії, 64 – для Ірану. Потреба ж у літаках Ан-148 на світовому ринку сягає 300 машин.

Щодо перспектив світового ринку, то, як зазначають експерти, він може відчувати брак у літаках Ан, тому як наявні авіапарки в країнах СНД, Африки, Близького Сходу й Азії потребують оновлення через зношеність. Але системна криза українського авіапрому ставить під сумнів виконання навіть тих замовлень, які існують на сьогодні. І без належної державної підтримки й значного рівня фінансування на тлі

практично повної відсутності попиту на внутрішньому ринку українським підприємствам авіабудівної промисловості буде дуже складно конкурувати на світовому ринку.

Тим часом, 11 березня 2013 р. російський авіазавод «Авіакор» підписав угоду з українським держконцерном «Антонов» про передачу прав інтелектуальної власності на літаки Ан-140С і Ан-140Т. Це транспортні моделі пасажирського літака Ан-140-100, які «Авіакор» випускає для Міноборони. За словами російських експертів, такий контракт дасть змогу російським ВПС закуповувати Ан-140 не в українців, а в російської компанії. При цьому військові не залежатимуть від політичної кон'юнктури. До підписання угоди ВПС Росії не могли будувати парк із зарубіжних літаків. А нині така можливість з'явилася, оскільки літак буде повністю російським.

Авіаційний експерт А. Лавров зазначив, що ця угода стала безпрецедентною для російського авіапрому. За його словами, у Росії подібні угоди з іноземними компаніями, тим більше з купівлею всіх прав на літак «під ключ», відбуваються вперше.

Російські експерти пояснили, що за допомогою викупу прав на Ан-140Т «Авіакор» намагається виграти замовлення на легкий військово-транспортний літак, що має замінити у ВПС застарілі Ан-24 та Ан-26, яких у військових налічується близько 300. Завдяки викупу прав на Ан-140Т «Авіакор» усуне головний недолік цієї машини – зарубіжне походження.

Як відомо, Ан-140 було розроблено 1997 р. як регіональний турбогвинтовий пасажирський літак для заміни Ан-24. Він здатний перевозити до 54 пасажирів. Виробництво цих літаків за ліцензією «Антонова» відкрито відразу в трьох країнах: Україні, Росії та Ірані. Крім того, існує угода про складання Ан-140-100 в Казахстані.

У росіян був інший проект, який розглядався як альтернатива моделям АН-24 й АН-26 – це Іл-112В. Він розроблений російською авіакомпанією «Ільюшин». До його серійного виробництва ще далеко, отже, він поки що не задовольняє відчутної потреби в легкому вантажному літаку не тільки у ВПС, але і в усього Міноборони Росії. Тому вибір російської

сторони схиляється на користь українського аеробуса АН-140, який уже виробляється.

Незважаючи на це, раніше ВПС РФ відмовилися від практики закупівлі пасажирських авіалайнерів АН-140. Таке рішення було продиктовано довгою й складною процедурою щодо усунення конструктивних недоліків, які виявлялися під час експлуатації. Зокрема, для модифікації конструкції літака заводу «Авіакор» доводилося звертатися за дозволом до українського концерну «Антонов», що володів авторськими правами й правами авторського нагляду. Тільки після дозволу української сторони фахівці «Авіакора» могли вносити необхідні зміни в конструкцію. У зв'язку з цим деякі дрібні дефекти, зокрема в бортовому устаткуванні, дотепер не усунені.

Разом з тим, як інформують ЗМІ, президент Російської Федерації В. Путін дав спеціальне доручення розглянути питання самостійної модернізації літаків «Антонова» без узгодження з розробником. Про це, зокрема, повідомив директор Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння В. Бадрак. «Справа в тому, що в Росії розвинулася нав'язлива ідея отримати документацію й рівні інтелектуальні права на спільні з Україною авіаційні проекти. Наприклад, ДП “Антонов”, ідучи назустріч цій наполегливій ідеї, дало такі права на модернізацію вантажних люків на літак АН-140», – зазначив експерт. За його словами, також рівні інтелектуальні права російської сторони зафіксовані й на АН-70. Але як далеко зайде ця ідея і який удар можна очікувати, якщо вже нині в Росії є намір самостійно зайнятися продовженням ресурсу, технічним обслуговуванням і модернізацією всіх літаків «Антонова», що виробляються і літають у РФ. А це АН-140, АН-148, АН-158, АН-124 й застарілі АН-24 та АН-26.

Більше того, за словами В. Бадрака, якщо таке завдання буде пролобійоване на «самому верху», слідом за впливом на авіапромисловість може послідувати реалізація наміру «перекуповування» інженерних кадрів. «Звичайно, одна з цілей режисерів цієї літакової містерії – “поставити на коліна” фірму Антонова, хоча б шляхом відсікання від контролю власних проектів і різкого зниження рівня кооперації з Україною.

Для реалізації більш глобальної мети в РФ очікується зміна законодавства з метою надання прав генеральним конструкторам здійснювати роботи, у тому числі у сфері модернізації й конструкторського супроводу літаків іноземного виробництва», – зазначає експерт.

Деякі експерти вважають, що Україні було б вигідніше створити спільне підприємство з РФ для виробництва літаків. Проте не всі з цим погоджуються. Зокрема, Д. Ківа зазначив: «Якби ми об'єдналися в єдине СП, як планували раніше, нас би поглинули. Бо в нас лише два заводи, а в РФ – 20. У нас було б 10 %, і ми мали б відігравати роль одного з їхніх підприємств, а за нинішніх домовленостей ми – партнери. Так, ми справді передаємо їм право на один-два і навіть чотири літаки, це не важливо, але беремо участь у роботі як рівноправні партнери, з відрахуваннями від продажів кожного літака, від техобслуговування тощо».

Д. Ківа сподівається, що в цьому випадку сторони матимуть права 50 на 50. «Для нас це теж вигідно. І ми можемо координувати процес: у нас виробляти літаки і в них. Завдяки цьому всю інтелектуальну власність, яка в нас є, нікому не віддаємо, вона в нас лишається, а це 60-річний досвід створення, виробництва, експлуатації літаків. Усі матеріали, документи, стандарти, внутрішні технології в нас залишилися, ми їх нікому не передаємо», – заявив генеральний конструктор ДП «Авіаційний науково-технічний комплекс ім. О. Антонова».

Д. Ківа зауважив, що спільне підприємство між Об'єднаною авіабудівною корпорацією (РФ) і нашим концерном виконує переважно координуючу роботу, а президенти України й Росії домовилися про інтеграційні СП, які працюватимуть за певними напрямками й темами. Зокрема, відповідатимуть за модернізацію, виробництво літаків, продаж, післяпродажне обслуговування, тобто за повний сервіс, цикл робіт щодо літака. «Це буде єдина юридична особа, яка відповідатиме за все, за основні теми, за якими ми працюємо з РФ... Щодо сімейства Ан-148 і Ан-158, їх модифікацій і щодо Ан-70, 124, 140 – це правильне і вигідне рішення для всіх, бо головне, що поку-

пець й експлуатант техніки матиме справу з однією юрособою за всіма напрямками», – підсумував він.

Щодо проекту Ан-70, то, за його даними, російська сторона повністю розрахувалася за ним, тоді як Міноборони України лише наполовину. Відповідаючи на запитання про перспективи програми, Д. Ківа нагадав, що на будівництво двох Ан-70 підписано контракт з МО України. Росія також «захотіла» ці два літаки.

Щоправда, у другій половині 2013 р. відносини України з Росією ускладнилися й співробітництво загальмувалося. Проте українська сторона все ж сподівалася на поглиблення співробітництва. Зокрема, як інформують ЗМІ, українська й російська сторони відпрацювали міжнародну угоду стосовно відновлення спільного серійного виробництва літака Ан-124 «Руслан». Про це під час Міжнародного авіаційно-космічного салону «МАКС-2013» заявив тодішній віце-прем'єр-міністр України Ю. Бойко.

За його словами, ця угода мала бути підписана восени, під час засідання Комітету з питань економічного співробітництва Українсько-російської міждержавної комісії. «Ми сподіваємося, що перед засіданням комітету, який проводитимуть прем'єр-міністри наших країн, ця угода буде готова до підписання», – додав Ю. Бойко.

Питання відновлення виробництва Ан-124 є важливим для української авіаційної промисловості та економіки України в цілому, наголосив урядовець. «Ми отримаємо величезний ринок і матимемо можливість створювати стільки літаків Ан-124, що це стане економічно привабливим. Це дасть поштовх не лише підприємству-виробникові, а й ряду підприємств, задіяних у цій програмі. Для нас головне – це робочі місця й рух економіки вперед», – підкреслив Ю. Бойко.

Проте ситуація залишалася складною через намагання України підписати Угоду з ЄС про асоційоване членство. На думку представників російської влади, ряд галузей економіки України втратить конкурентні переваги в разі відмови від східного вектора інтеграції. Про це заявив президент РФ В. Путін. «У нас є очевидні конкурентні переваги: у нас

спільна транспортна інфраструктура, спільна енергетика, у нас глибока кооперація, у нас спільна мова. Це – великі конкурентні переваги, вони зникнуть. Я насилу собі уявляю, як розвиватиметься ракетно-космічна галузь України. Вона дуже солідна... Я просто не уявляю без нашого ринку... моторобудівництво авіаційне. Наші вертольоти оснащені українськими двигунами, що нам робити? Як це буде все розвиватися або не буде взагалі?» – зазначив В. Путін.

За його словами, Євросоюз з великою повагою ставився б до України в складі єдиного економічного простору з її східними сусідами. «Мені здавалося, що якби ми в рамках єдиного економічного простору разом би визначили якісь принципи, то розмовляти, скажімо, європейцям з нами в складі Росія – Україна – Казахстан – Білорусь було б набагато складніше, ніж поодинці з кожним, тим більше у відносинах безпосередньо лише з однією Україною», – наголосив В. Путін.

У свою чергу віце-прем'єр РФ Д. Рогозін заявив, що Росія локалізує на своїй території все виробництво в космічній і авіаційній сфері після підписання Угоди про асоціацію України з ЄС. «Ми не зможемо розміщувати там (в Україні) деякі “чутливі технології”, нам доведеться їх повністю локалізувати на території Російської Федерації. Це означає проблеми, пов'язані з майбутнім авіапрому, космічного співробітництва й багато іншого», – зазначив Д. Рогозін.

Натомість, колишній Президент України Л. Кучма вважає, що Росія продовжує співпрацю з Україною лише тому, що не може наразі без неї обійтися. «Поки що ракетна техніка, наш “Зеніт” Росії потрібен. В авіації також є інтерес до всіх розробок АНТК ім. Антонова. Хоча останнім часом, незважаючи на затребуваність у російській військовій і цивільній авіації українських літаків, РФ від них починає відмовлятися», – підкреслив Л. Кучма. При цьому він наголосив, що завжди був і залишається прихильником тісної й широкої співпраці з Росією. «На превеликий жаль, сьогоднішня влада не знаходить аргументів для такої політики. Та й сама Росія багато чого нам обіцяла, але нічого не зробила», – вважає Л. Кучма.

Президент, генеральний конструктор ДП «Антонов» Д. Ківа також вважає, що Росія не зможе повністю відмовитися від співробітництва з Україною навіть у разі підписання Угоди про асоціацію України з Євросоюзом, адже це «вдарить» насамперед безпосередньо по РФ, яка відстане в літакобудуванні. «Якщо Росія відмовляється від співпраці з нами, то це абсолютно політичне рішення, воно економічно не мотивоване. І це на шкоду Росії, перш за все. Росія відстане в літакобудуванні. Те, що вони сьогодні роблять і випускають, – уже застаріле, випущене 30–40 років тому. Нового вони нічого не створили», – зазначив Д. Ківа. За його словами, наявність в Україні сучасних технологій – одна з головних причин участі Росії в спільних проектах в авіапромі. «Росія з нами співпрацює не тому, що вона нас любить дуже або любить той же Китай чи Індію, а тому, що ми працюємо на сучасних технологіях, у цифрових технологіях створюємо літаки, системи, обладнання, і вони за своїми характеристиками є на рівні», – зазначив глава ДП «Антонов».

При цьому Д. Ківа запевняє, що Україна зможе будувати літаки й без Росії. «Ми зможемо будувати без Росії, але справа не в тому: справа в тому, що ми не хочемо будувати без Росії. Є багато російських компаній, які хочуть з нами працювати», – наголосив глава ДП «Антонов». При цьому він зазначив, що жодна компанія у світі сама не виробляє літаки. Він також наголосив на технологічних проблемах, згадавши російський літак Sukhoi Superjet 100, який є конкурентом українських Ан-148 і Ан-158. «Він не найкращий у своєму класі. Вони (росіяни) цим ніколи не займалися, їм потрібно виробляти винищувачі, де у них є відповідний досвід і технології. Колись мені пропонували: давай зробимо наш український винищувач. Я кажу: давайте, ми його зробимо, але він буде гірший, ніж “Сухий”. І це правда, тому що в нас немає досвіду в цьому», – зазначив глава ДП «Антонов».

Ситуація змінилася після відмови України від підписання Угоди про асоціацію з ЄС. 17 грудня відбулося VI засідання Українсько-російської міждержавної комісії, за підсумками

якого підписано 14 документів. Зокрема, Президент України В. Янукович і президент Російської Федерації В. Путін підписали ряд документів, які передбачають поглиблення співробітництва в різних сферах. Серед них міжурядова Угода про реалізацію заходів державної підтримки відновлення серійного виробництва літаків сімейства Ан-124 з двигунами Д-18Т і їх модифікаціями, яка відображає основні домовленості в галузі розробки, відновлення серійного виробництва, поставок і підтримки експлуатації літаків сімейства Ан-124 з двигунами Д-18Т і їх модифікаціями, включаючи роботи із сервісного обслуговування, ремонту, модернізації, авторського нагляду, подовження ресурсів літаків сімейства Ан-124 і двигунів до них.

У рамках Меморандуму про взаєморозуміння між Державним космічним агентством України і Федеральним космічним агентством (Російська Федерація) щодо співробітництва в галузі ракетно-космічної промисловості здійснюватиметься співробітництво відповідно до чинного законодавства сторін у напрямі створення спільних підприємств з метою реалізації проектів «Морський старт», «Наземний старт» і програми «Дніпро»; кооперації українських і російських підприємств й організацій при виробництві космічних апаратів наукового призначення й перспективних ракет-носіїв; виробництва навігаційної апаратури споживачів й устаткування навігаційно-інформаційних систем.

За словами експертів, уперше жоден з документів, які готувалися до засідання Міждержавної комісії, не носив грифа секретності. Зазначається, що нині національні космічні агентства й підприємства ракетно-космічної промисловості України й Росії проводять спільну роботу, спрямовану на виконання Програми українсько-російського співробітництва в галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях на 2012–2016 роки. Як відомо, Програма передбачає реалізацію заходів за такими напрямками, як експлуатація ракет-носіїв (РН) і пускових комплексів, підтримка об'єктів космодромів, розвиток космічних засобів, фундаментальні й прикладні наукові космічні дослідження,

навігаційно-часове забезпечення, сумісне використання даних дистанційного зондування Землі з космосу, спільне використання й розвиток засобів керування космічними апаратами тощо. Наразі Державним космічним агентством України (ДКАУ) і Федеральним космічним агентством (ФКА, воно ж – РКА і «Роскосмос») Російської Федерації підготовлено й погоджено проект дорожньої карти з реалізації вищезгаданої Програми.

Як інформують ЗМІ, українські підприємства ведуть спільні роботи з російськими партнерами з метою реалізації пілотного проекту, відповідно до Угоди про співробітництво в галузі використання й розвитку російської глобальної навігаційної супутникової системи ГЛОНАСС.

Згідно з протоколом X засідання Комітету з питань економічного співробітництва Українсько-російської міждержавної комісії (проведено 15 жовтня 2013 р. в російському м. Калуга) сторони також повинні у 2012–2016 рр. забезпечити виконання Програми українсько-російського співробітництва в галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях на 2012–2016 роки, а також прискорити розробку й узгодження спільного рішення ДКАУ і ФКА Росії про порядок реалізації російських експериментів на російському сегменті Міжнародної космічної станції (РС МКС) за участі української сторони й уточнити довгострокову програму українсько-російських наукових досліджень і експериментів на РС МКС.

Крім того, за словами експертів, має тривати робота зі створення «єдиного навігаційно-часового простору» Російської Федерації та України на базі системи ГЛОНАСС.

За інформацією ЗМІ, сторони також домовилися організувати розробку проекту рішення ФКА Росії й ДКАУ про подальше використання ввезеного в Україну російського обладнання в перспективних проектах з дослідження космічного простору за програмами Росії та України, а також міжнародного співробітництва. В АР Крим (м. Євпаторія) провести аналіз технічного стану, термінів й умов проведення необхідної модернізації українського Національного центру

управління та випробувань космічних засобів для реалізації перспективних проектів з дослідження космічного простору за програмами Росії та України, а також міжнародного співробітництва.

Сторони також домовилися продовжити роботу щодо забезпечення подальшої реалізації програм «Морський старт» і «Наземний старт» (обидві програми ведуться з використанням різних модифікацій української РН «Зеніт»), а також програми «Дніпро».

Експерти наголошують на тому, що для «Морського старту» 2013 р. був не найвдалішим. Після аварійного пуску 1 лютого 2013 р. РН «Зеніт-3SL+» була проведена робота спільної аварійної комісії, яка визначила причини і виробила комплекс заходів щодо їх усунення. На кінець 2013 р. було заплановано продовження пусків РН «Зеніт» у рамках програми «Морський старт», але найімовірніше вони відбудуться вже у 2014 р. До речі, уже є європейське замовлення на запуск космічного апарата Eutelsat-3W.

На думку експертів, ще одним і досить важливим напрямом в українсько-російському космічному співробітництві є створення РН надважкого класу (до цієї категорії належать РН стартовою масою 1 тис. т і більше).

Як зазначають експерти, було прийнято ряд рішень, але остаточно питання не було вирішене. Нині ж записка «Про можливість створення ракети-носія надважкого класу на базі технологій РН “Зеніт” у КБ “Південне”» уже підготовлена й направлена РКК «Енергія». За оцінкою фахівців КБ «Південне», можливий термін реалізації цього проекту – до кінця 2018 р., причому пропонується розпочати роботи зі створення РН надважкого класу вже з 2014 р.

Щоправда, за словами експертів, незрозуміло, на основі якого з проектів – «Енергія-М» або 11К37 – відбуватиметься робота нової російсько-української надважкої РН. Однак який би з варіантів не обрали, з урахуванням наявних практичних і проектних напрацювань завдання цілком реальне. Тим більше що уряд буде робити все можливе для розвитку кооперації з російськими партнерами.

За словами колишнього очільника Кабміну М. Азарова, найближчим часом потрібно «запустити на повну потужність програми промислової кооперації з Росією, які дають нам найближчими роками сотні тисяч робочих місць і гарантії для бюджетів усіх рівнів, що буде фінансова база для розвитку нашого вітчизняного ринку», а також роботу зони вільної торгівлі між країнами СНД. «Крім того, повинна запрацювати Програма активізації розвитку економіки, припинено гальмування інвестицій у підприємства й галузі, визначені в Програмі активізації економічного розвитку», – зазначив М. Азаров.

У цілому ж, на думку експертів, у співпраці України й Росії в ракетно-космічній й авіаційних галузях великі перспективи, якщо їм не завадять нові суперечності у відносинах двох держав або чергова українська революція. Точніше її вплив на персональний склад виконавчої влади в Україні (**Ю. Бойко: Україна та Росія відпрацювали угоду про спільне виробництво літаків Ан-124 // <http://newsradio.com.ua>. – 2013. – 29.08; Україна та РФ домовилися спільно виробляти АН-124 «Руслан» // <http://newsradio.com.ua>. – 2013. – 17.07; Росія угрожаєт отказатьься от сотрудничества с Украиной в космической сфере // Газета «Днепр вечерний» (<http://dv-gazeta.info>). – 2013. – 14.11; Россия без Украины отстанет в самолетостроении // Портал «Новости ВПК» (<http://vprk.name/news>). – 2013. – 21.11; Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 17.12; Путін передірає смерть ракетно-космічної галузі України // <http://gazeta.ua>. – 2013. – 4.09; М. Азаров: У найближчі роки обсяги виробництва ракетно-космічної техніки зростуть щонайменше в 1,5 рази // <http://www.kmi.gov.ua>. – 2013. – 9.10; Космічне «меню». Кілька слів про співпрацю України і Росії в ракетно-космічній галузі // <http://real-economy.com.ua>. – 2013. – 20.12; М. Азаров: У нас є все, щоб 2014-й став роком стабільності і розвитку // <http://www.pravda.com.ua>. – 2014. – 9.01).**

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

12 лютого під головуванням Голови Верховної Ради України В. Рибака відбулося позачергове засідання погоджувальної ради представників фракцій у Верховній Раді України.

У засіданні взяли участь перший заступник Голови Верховної Ради України І. Калетнік, заступник Голови Верховної Ради України Р. Кошулинський, перший заступник голови депутатської фракції Партії регіонів М. Чечетов, заступник голови депутатської фракції ВО «Батьківщина» С. Сас, заступник голови депутатської фракції політичної партії УДАР В. Ковальчук, заступник голови депутатської фракції ВО «Свобода» А. Мохник, голова депутатської фракції КПУ П. Симоненко. Позафракційних представляв народний депутат України І. Єрмеєв.

Керівник парламенту зазначив, що необхідність проведення такого засідання обумовлена зверненням керівників трьох опозиційних фракцій, які відповідно до вимог ст. 19 і 73 Регламенту Верховної Ради України вимагають скликати позачергове пленарне засідання.

Учасники наради обговорили питання, які опозиційні фракції пропонували внести до порядку денного такого засідання – щодо шляхів повернення до Конституції в редакції 2004 р., щодо розгляду ряду законопроектів про амністію без будь-яких умов, а також формування уряду. Також прозвучали пропозиції щодо розгляду на позачерговому пленарному засіданні шляхів виходу з політичної кризи.

Під час дискусії М. Чечетов, П. Симоненко та І. Єрмеєв висловилися проти проведення позачергового засідання, оскільки питання, які пропонується винести на розгляд депутатів, не підготовлені, зокрема не розглянуті профільними комітетами. При цьому присутній на засіданні голова Комітету з питань правової політики В. Писаренко наголосив, що в питанні внесення змін до Основного закону необхідно діяти в конституційному полі.

У свою чергу С. Сас наголосив на тому, що повернутися до Конституції 2004 р. шляхом прийняття будь-яких актів, непе-

редбачених Основним законом і Регламентом, є безперспективним. За його словами, процедура внесення змін чітко регламентована в розд. XIII Конституції й гл. 26 розд. V Регламенту Верховної Ради України. Він також нагадав, що Конституційний Суд не відмінляє й не скасовує своїх рішень.

На зауваження А. Ковальчука щодо своїх міркувань С. Сас підтвердив, що «ми це обговорювали на фракції, і ця позиція, це моя власна позиція, яка узгоджена з керівництвом фракції». За словами А. Ковальчука, «ми можемо повертатися до старої Конституції (2004 р.), але лише за рішенням політичним, яке потребує політичної волі від опозиції, більшості й Президента».

Щодо створення уряду, С. Сас озвучив позицію, відповідно до якої необхідно домовлятися.

Підсумовуючи, Голова Верховної Ради України висловився за необхідність провести у п'ятницю нараду за участі керівників фракцій для обговорення розкладу засідань на наступний тиждень й особливо на вівторок.

На цій нараді, на думку В. Рибак, також можна обговорити питання, які опозиційні фракції пропонували винести на позачергове пленарне засідання, для подальшого розгляду членами погоджувальної ради наступного понеділка (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>).* – 2014. – 12.02).

Необхідно працювати в напрямі створення аполітичного уряду, який на перше місце ставитиме вирішення економічних проблем. Таку думку висловив Голова Верховної Ради України В. Рибак під час зустрічі з членами Парламентської асамблеї НАТО на чолі з її Президентом Х. Бейлі в середу.

В. Рибак нагадав, що Президент України В. Янукович запропонував, аби посаду Прем'єр-міністра обійняв представник опозиції. Вимоги надати право опозиції формувати весь склад уряду керівник парламенту вважає «ультиматумом і диктатом».

В. Рибак підкреслив, що Президент України погоджується на створення коаліційного уряду. «Така можливість ще є, – сказав він. – Країна не може бути без уряду. Уряд повинен бути аполітичний і ставити на перший план тільки економічні проблеми в державі. У цьому напрямі ми будемо працювати».

У цьому контексті він висловив думку, що в представників опозиції є два варіанти: «бути в опозиції, напрацьовувати собі рейтинги і йти з ними на вибори», або «направити своїх кращих фахівців в уряд і разом виходити із ситуації, що є на сьогодні». «У цих умовах ми будемо працювати. Треба все зробити, щоб країна працювала, люди отримували заробітну плату, пенсії і стипендії. І ми це все забезпечуємо», – сказав він.

Голова Верховної Ради поінформував учасників зустрічі про розбіжності у варіантах змін до Конституції, запропонованих опозиційними фракціями. Він наголосив, що влада на цьому фоні займає найбільш конструктивну позицію, яка полягає в розгляді всіх запропонованих варіантів й узгодженні тексту нової Конституції України. Водночас керівник парламенту підкреслив, що внесення змін до Конституції повинно відбуватися виключно в правовій площині.

На пропозицію членів ПА НАТО надати допомогу з боку міжнародних представників керівник парламенту зазначив, що в нас є всі можливості знайти порозуміння всередині країни. «Зробити все треба так, щоб і краплини крові не пролилося, щоб мирним шляхом домовитися», – наголосив він (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 12.02).

Голова Верховної Ради України В. Рибак сподівається, що зустріч із Президентом ПА НАТО Х. Бейлі сприятиме продовженню співробітництва між Верховною Радою України й Парламентською асамблеєю НАТО, а також виконанню спільних завдань на шляху подальшого розвитку конструктивного партнерства України з НАТО. Таку думку В. Рибак висловив під час зустрічі з членами Парламентської асамблеї НАТО на чолі з її Президентом у середу.

В. Рибак поінформував гостей про заходи, які здійснюються парламентом України для знаходження шляхів виходу країни із суспільно-політичної кризи, високо оцінюючи увагу міжнародних партнерів до нинішніх подій в Україні. Він підтримав думку Президента ПА НАТО, висловлену в його заяві від 22 січня ц. р., щодо необхідності прояву стриманості та уникнення насильства з боку всіх сторін протистояння, яке триває в Києві й регіонах України. Голова Верховної Ради наголосив на важливій ролі парламенту України, який спрямував свої зусилля на вирішення глибокої політичної кризи й досягнення стабільності в українському суспільстві. В. Рибак наголосив, що Верховна Рада України вже розпочала процес, спрямований на комплексне вирішення кризової ситуації.

У свою чергу Х. Бейлі подякував українським парламентарям за участь у роботі ПА НАТО. Він також позитивно відзначив позицію стриманості, яку займає уряд і Верховна Рада України в досягненні порозуміння в конфліктах, що виникли в країні. Х. Бейлі також зазначив, що парламент України робить нині «дуже важливі кроки – демонструє справжні наміри позитивно розв'язати ситуацію як у самій країні, так і поза її межами». Зокрема, зазначив Президент ПА НАТО, це підтверджується скасуванням законів, що були ухвалені 16 січня поточного року, і прийняттям закону про амністію. Також, на його думку, упевненості в мирному вирішенні конфлікту додають наміри переформатувати уряд і залучити до його роботи представників опозиційних сил (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 12.02*).

Голова Верховної Ради В. Рибак вважає важливою співпрацю з НАТО, особливо в умовах обраного нашою державою позаблокового статусу. Таку думку він висловив під час зустрічі з Президентом ПА НАТО Х. Бейлі в середу. За його словами, наша країна прагне продовжувати партнерські відносини з Альянсом з усіх питань, що становлять взаємний інтерес, використовуючи наявні механізми і формати співпраці. «З цього постулату ми виходимо і в розвитку

парламентського виміру співробітництва України з НАТО», – наголосив В. Рибак.

Голова Верховної Ради підкреслив, що український парламент зацікавлений у продовженні співпраці з НАТО на основі річних національних програм, які є «важливим механізмом отримання експертної й ресурсної допомоги країн-членів НАТО у впровадженні реформ в Україні».

У свою чергу члени ПА НАТО запропонували свою підтримку українським парламентарям у частині підготовки змін до Конституції України, оскільки, на їхнє переконання, «це є найважливішою передумовою виходу з кризи». На думку члена ПА НАТО В. Ващиківського, «важливим елементом виходу з кризи може стати ухвалення “перехідного документа”, який дав би змогу сторонам сісти за стіл переговорів». Підготовка остаточної версії, за його словами, потребує значного часу, можливо, проведення парламентських слухань, але важливість підготовки такого тимчасового документа обумовлена нинішньою ситуацією в країні, коли «може увратись терпець» в обох сторін.

Члени делегації запропонували також розглянути питання про можливість залучення міжнародних посередників до участі у вирішенні конфлікту для досягнення згоди в суспільстві (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 12.02).

Підписання конституційної угоди допоможе Україні вийти з нинішньої політичної кризи. Про це в інтерв'ю радіо «Свобода» заявив голова парламентського Комітету з питань національної безпеки і оборони, позафракційний народний депутат В. Литвин, передає УНН.

«Сьогодні найбільш реальний шлях – це вихід на те, що сьогодні можна назвати пактом чи конституційною угодою, як дехто стверджує. Або просто угоду, в якій чітко були б прописані відповіді на ті питання, які поставило суспільство, принципи, за якими ми бачимо організацію життя суспільства, у тому числі в плані конституційної організації нашого життя,

чітко окреслені дати і послідовність ухвалення цих рішень, а також принципи, на яких буде утворено уряд України», – каже В. Литвин.

Раніше радник Президента М. Ставнійчук заявляла, що варто розглянути варіант укладання в публічний спосіб політико-правової угоди – конституційного договору. На її думку, предметом такого документа мають стати публічні зобов'язання щодо майбутнього конституційного процесу і визначення його етапів.

Лідер УДАРу В. Кличко у вівторок заявив, що Україна має повернутися до Конституції 2004 р. шляхом скасування Конституційним Судом свого рішення від 2010 р.

У понеділок про потребу повернутися до Конституції 2004 р. заявив і лідер фракції «Батьківщина» А. Яценюк. Він вважає, що згодом Основний закон можна буде «переробити, допрацювати і дошліфувати» з урахуванням вимог Венеціанської комісії Ради Європи.

Представник Президента в парламенті Ю. Мірошниченко заявив у середу, що ні фракція Партії регіонів, ні фракція КПУ не готові підтримати рішення Верховної Ради, які будуть сумнівними у правовому полі (**Українські Національні Новини** (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів підтримує проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо недопущення зміни назв вулиць, пов'язаних з Великою Вітчизняною війною 1941–1945 рр.).

Комітет підкреслив, що проектом пропонується доповнити п. 1 ст. 37 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» нормою щодо врахування вимог Закону України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років» при підготовці та внесенні на розгляд місцевої ради питань щодо перейменування вулиць, провулків, проспектів, площ, парків, скверів, мостів та інших споруд, розташованих на території відповідного населеного пункту (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 12.02).

Комітет з питань соціальної політики та праці рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» щодо надання права на отримання додаткових гарантій у сприянні працевлаштуванню одному з батьків або особі, яка їх замінює, і має на утриманні дитину віком до шести років, і підтримку суб'єктів малого підприємництва при створенні нових робочих місць.

Законопроектом (реєстр. № 3781) пропонується уточнити, що додаткові гарантії в сприянні працевлаштуванню, передбачені ст. 14 Закону України «Про зайнятість населення», поширюються також на одного з батьків або особу, яка їх замінює, за наявності на утриманні хоча б однієї дитини віком до шести років.

Проектом для суб'єктів малого підприємництва, які працевлаштовують зареєстрованих безробітних на новостворені робочі місця, передбачена можливість отримувати виплату компенсації єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування без обмеження окремими (тільки пріоритетними) видами економічної діяльності.

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого сприятиме покращенню умов працевлаштування громадян (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 11.02).

11 лютого 2014 р. відбулася церемонія підписання Меморандуму про взаєморозуміння між уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Всесвітньою організацією охорони здоров'я ООН в Україні.

Підписаним документом передбачається налагодження взаємного співробітництва, зокрема обмін досвідом з питань ефективного просування й захисту прав людини.

Уповноважений з прав людини й представник Всесвітньої організації охорони здоров'я домовилися співпрацювати за такими основними напрямками:

- оцінка потреб у сфері охорони здоров'я й доступності медичних послуг для ромського населення, зокрема дітей і жінок, у місцях їх компактного проживання;
- розробка рекомендацій урядові України щодо адаптації програм охорони здоров'я (зокрема, профілактики захворювань) до культурних та інших особливостей ромського населення України;
- оцінка наявних механізмів втручання медичних служб у випадку домашнього насильства;
- дослідження причин, які призводять до повної або часткової відмови громадян України від вакцинації;
- підвищення рівня поінформованості населення стосовно важливості проведення вакцинації;
- сприяння доступності для населення профілактичних щеплень тощо.

Уповноважений з прав людини В. Лутковська й представник Всесвітньої організації охорони здоров'я, глава Бюро ВООЗ в Україні Д. Ніцан після урочистого підписання Меморандуму обговорили питання реалізації медичної реформи в Україні, надання відповідної медичної допомоги затриманим і засудженим, які хворіють на СНІД і туберкульоз, а також питання регулювання реклами лікарських засобів на телебаченні (*Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (<http://www.ombudsman.gov.ua>)*). – 2014. – 11.02).

11 февреля состоялось заседание постоянной Комиссии Верховной Рады Крыма по межнациональным отношениям и проблемам депортированных граждан, которое провел ее председатель Э. Абдурамов. Основным вопросом повестки дня стал отчет Республиканского комитета АРК по делам межнациональных отношений и депортированных граждан о своей деятельности за 2013 г.

Руководитель Совета представителей крымскотатарского народа при Президенте Украины, депутат Верховной Рады АРК Л. Безазиев констатировал позитивные тенденции в решении земельных проблем депортированных. «В Симферополе

впервые за восемь лет узаконили более 2 тыс. земельных участков. Раньше наши соотечественники покупали нелегальные участки, а потом тратили уйму сил и средств для того, чтобы узаконить построенные дома. Теперь многие семьи освободили от такой обузы. В этом есть заслуга крымского парламента, Совета министров и нашей комиссии», – заявил Л. Безазиев.

В ходе заседания постоянной комиссии было решено принять отчет Рескомнаца к сведению и рекомендовать комитету провести техническую инвентаризацию объектов незавершенного строительства (*Верховный Совет Автономной Республики Крым* (<http://www.rada.crimea.ua/news>). – 2014. – 11.02).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович зустрівся з комісаром ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Ш. Фюле.

Обговорювалися питання врегулювання політичної кризи в Україні шляхом інклюзивного діалогу між владою, опозицією та громадянським суспільством, утримання від насильницьких та екстремістських дій, забезпечення поваги до прав людини.

Глава держави відзначив активну роль Європейського Союзу та Ради Європи у віднайденні демократичних шляхів виходу з кризи в Україні. Було наголошено на важливості об'єктивної та неупередженої оцінки внутрішньополітичних процесів у державі (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua). – 2014. – 12.02).

Президент України В. Янукович провів зустріч з в. о. міністра соціальної політики Н. Королевською.

«Президент особисто контролює, як зараз проходять усі виплати по соціальних гарантіях держави. І у нас усі пенсії за

лютий фінансуються за графіком. На сьогодні 60 % пенсій уже виплачено, перераховано всі державні допомоги в регіони. Люди вже починають отримувати перший транш, і до кінця місяця в повному обсязі перераховано другий транш державних допомог. І всі обов'язкові соціальні виплати проходять повністю за графіком», – сказала в. о. міністра соціальної політики після зустрічі з главою держави.

За словами Н. Королевської, під час зустрічі Президент поставив завдання активізувати діяльність Міністерства соціальної політики щодо захисту працюючих людей. «Наше завдання зараз – проконтролювати своєчасність виплати заробітних плат, захистити трудові права людини й не допустити жодних порушень. Ми активізуємо роботу інспекції з праці. І головне завдання – щоб людина вчасно отримувала заробітну плату», – сказала вона.

Н. Королевська підкреслила, що на зустрічі з главою держави обговорювалися питання активізації роботи у сфері зайнятості та посилення захисту соціально незахищених верств населення (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*. – 2014. – 12.02).

Створення робочих місць – одне з головних завдань влади. На цьому Президент України В. Янукович наголосив під час зустрічі з головою Тернопільської обласної адміністрації В. Хоптяном. «Серйозні завдання сьогодні перед краєм. Одне із найголовніших – це створення робочих місць із нормальною, у перспективі європейською заробітною платою», – сказав В. Хоптян, розповідаючи про питання, які обговорювалися під час зустрічі з главою держави. Він зазначив, що для реалізації цієї мети необхідно залучати інвестиції, будувати сучасні підприємства, «які виробляли б конкурентоспроможну продукцію, яка реалізовувалася б на європейських і на світових ринках».

Голова Тернопільської ОДА також доповів главі держави про результати роботи області в минулому році. Зокрема, щодо економічного, соціального розвитку, реалізації соціальних

ініціатив Президента. «В області є ряд позитивних зрушень. Область динамічно розвивається в економіці. І я хочу сказати, що за три роки область із 26 місця за рейтинговими показниками закріпилася в десятці. Це добре, і сьогодні головне – продовжити», – резюмував він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2014. – 12.02).

Президент України В. Янукович провів зустріч з головою Одеської обласної державної адміністрації М. Скориком.

«Я доповів Президенту України щодо розгляду на найближчій сесії Одеської обласної ради концепції стратегії надійності розвитку Одеської області до 2025 р. Ця стратегія передбачає конкретні заходи в конкретних галузях економіки нашої області, у гуманітарній сфері», – сказав голова Одеської ОДА після зустрічі з главою держави.

«Крім того, буде прийнятий операційний план реалізації цієї стратегії на період 2014–2016 рр., і Президент дав відповідні доручення щодо фінансування окремих серйозних проектів розвитку Одеської області з Державного бюджету України на 2014 рік», – зазначив М. Скорик.

Він також зауважив, що під час зустрічі обговорювалося питання підвищення соціальних стандартів в Одеській області. «Президент приділив окрему увагу підвищенню соціальних стандартів, які закладені в Державному бюджеті України і мають бути відображені в обласному бюджеті регіону на цей рік. Крім того, окрему увагу було приділено захисту соціально незахищених верств населення», – сказав М. Скорик (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2014. – 12.02).

Президент Украины В. Янукович поручил правительство обеспечить сопровождение в Верховной Раде проекта закона о внесении изменений в законодательство об усилении гарантий безопасности судей и членов их семей. Как

сообщается на сайте главы государства, об этом говорится в поручении Президента об обеспечении расследования убийства судьи в Кременчуге Полтавской области, опубликованном в среду.

«Срок – до принятия соответствующего закона», – говорится в поручении.

11 февраля вечером в Кременчуге было совершено покушение на судью Автозаводского райсуда А. Лободенко, когда он возвращался домой. Он скончался в реанимации в ночь на 12 февраля. Об этом сообщает «Сегодня» (*Електронні Вісті* (<http://elvesti.com>). – 2014. – 12.02).

Посилений контроль Національного банку за динамікою ринку з метою зниження спекулятивного попиту показав стабілізаційний ефект і дав заспокійливий сигнал ринку. Про це під час засідання Кабінету Міністрів України заявив в. о. Прем'єр-міністра України С. Арбузов.

«Введені заходи – своєчасні та дієві. Учасники ринку переконалися, що Нацбанк має достатньо інструментів для забезпечення стабільності. Так що на сьогодні ситуація на валютному ринку контролюється», – сказав він. При цьому С. Арбузов зауважив, що люди, які піддалися валютному ажіотажу, отримали збитки.

На його думку, надмірна реакція на будь-які ринкові події завжди була на руку спекулянтам. «Курс може незначно коливатися в обидві сторони – це абсолютно нормальна ринкова ситуація. Національний банк, зі свого боку, стримує надмірні коливання і протидіє спекуляціям», – додав в. о. Прем'єр-міністра.

Він нагадав, що громадяни багатьох розвинутих країн зберігають свої заощадження в національній валюті. Так, за його словами, у Польщі 92 % депозитів у злотих, у Чехії – 96 % у кронах, у Росії – 79 % у рублях.

Таким чином, переконаний С. Арбузов, вони підтримують фінансову стабільність й економічне зростання своїх країн (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2014. – 12.02).

С. Арбузов, и. о. Прем'єр-міністра, уверен, что в ближайшее время политическая ситуация стабилизируется. Об этом он сказал в начале заседания Кабмина в среду.

Он приветствовал примирение на улицах. «К счастью, неделя ознаменовалась относительным спокойствием в плоскости политических противостояний: не было агрессии и столкновений», – сказал он.

По мнению С. Арбузова, переговорный процесс следует продолжать, чтобы снять «политический» фактор в экономике, пишет «Українська правда». «Власть пошла навстречу – закон об амнистии принят. Надеюсь, что уже в это воскресенье порядок и спокойствие воцарятся на улицах нашей Украины», – сказал он. По мнению и. о. Прем'єра, «предпосылки для этого созданы – захваченные ранее областные государственные администрации постепенно возвращаются к работе».

«Местные органы исполнительной власти должны работать нормально, в первую очередь завершить принятие местных бюджетов. А их сегодня принято более 70 %. Поэтому предлагаю протестующим, наконец, освободить те админздания, которые еще остаются заблокированными», – призвал С. Арбузов (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 12.02).

Кабінет Міністрів не має наміру вводити особливий режим на центральних вулицях Києва. Про це заявила в. о. міністра юстиції О. Лукаш, передає УНН.

Питання запровадження особливого режиму на центральних вулицях Києва не порушується. Так прокоментувала О. Лукаш інформацію деяких ЗМІ.

За її словами, ЗМІ спробували зробити ажіотаж з прийнятої кілька тижнів тому постанови Кабінету Міністрів, якою встановлюється особливий правоохоронний режим у центрі міста. За словами О. Лукаш, цей режим ніяк не впливає на правовий статус мешканців Києва та правоохоронців – ідеться виключно про додаткову охорону державних об'єктів.

Зазначимо, 9 лютого стало відомо, що антитерористичний центр СБУ приведений у готовність через загрозу терактів в

Україні (Українські Національні Новини
(<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Міністерство аграрної політики та продовольства продовжить цього року покращувати показники роботи АПК, які він продемонстрував 2013 р.

Так, основними напрямками бюджетної підтримки стануть тваринництво, садівництво і виноградарство. Крім того, відомство продовжить стимулювати розвиток українського села. Зокрема, бюджетом передбачені кошти на розвиток сільгоспкооперації й будівництво систем водопостачання. Для того ж щоб аграрії могли безперешкодно здійснювати свою діяльність, Мінагрополітики приділить значну увагу дерегуляції. Про це повідомив в. о. міністра аграрної політики та продовольства М. Присяжнюк під час прес-конференції в «Укрінформі».

«У 2014 р. ми продовжимо розвивати стратегічні галузі сільського господарства, такі як тваринництво. На цьому неодноразово наголошував Президент України. Найбільш пріоритетним напрямом у новому році визначено тваринництво. Так, цьогоріч з бюджету на програми розвитку тваринництва буде виділено 900 млн грн, що на 250 більше, ніж у 2013 р.», – повідомив він.

За словами очільника відомства, ще однією пріоритетною галуззю буде садівництво і виноградарство. Адже поступово імпорт продукції цієї галузі зменшується, а внутрішнє споживання зростає. Тож цьогоріч бюджетну підтримку цієї галузі вдалося збільшити до 700 млн грн, завдяки яким аграрії зможуть насадити нові сади, виноградники й побудувати сучасні фруктовосховища.

М. Присяжнюк також наголосив, що важливим вектором роботи Мінагрополітики буде здійснення дерегуляції підприємницької діяльності в АПК. Зокрема, у 2014 р. триватиме робота над скороченням кількості дозвільних документів і зменшенням регуляторного тиску. Крім того, як зазначив міністр, відомство працюватиме над делегуванням функцій

державного контролю територіальним і галузевим асоціаціям сільгоспвиробників (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2014. – 11.02).

Україна й Королівство Саудівська Аравія планують розширити співробітництво в аграрному секторі. Зокрема, Україна зацікавлена у відкритті ринку Королівства для вітчизняної курятини, а також нарощенні експорту зернових і соняшникової олії. Також в інтересах обох країн реалізація спільних інвестиційних проєктів в АПК. Про це йшлося на зустрічі в. о. міністра аграрної політики та продовольства М. Присяжнюка з Надзвичайним і Повноважним Послом Королівства Саудівська Аравія в Україні Д. Алхазалом.

За словами М. Присяжнюка, необхідно зняти заборону на ввезення м'яса птиці, яка була запроваджена 2008 р. Офіційне звернення з цього питання було надіслано Держветфітослужбою України до саудівської сторони. Також він додав, що перспективною залишається співпраця України й Саудівської Аравії в такому напрямі тваринництва, як вівчарство.

Також сторони обговорили питання, пов'язані з проведенням 25–26 березня 2014 р. у Саудівській Аравії чергового засідання Міжурядової українсько-саудівської комісії з торговельно-економічного й науково-технічного співробітництва (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2014. – 12.02).

Министр иностранных дел Украины Л. Кожара заявил, что Украина до сих пор не получила конкретных предложений от Евросоюза по предоставлению финансовой помощи.

«Что касается финансовой помощи, то до этого времени не сформулирован ни ЕС, ни со стороны международных финансовых институций отдельный пакет финансовой помощи», – сообщил он журналистам во время мероприятий в связи с годовщиной смерти бывшего министра иностранных дел Г. Удовенко.

По словам Л. Кожары, Украина на сегодняшний день нуждается в средствах для стабилизации финансово-экономиче-

ской ситуации. «Мы не видели конкретных предложений и мы ждем, что эти конкретные предложения будут предоставлены», – подчеркнул он.

Напомним, в ЕС заявили, что готовы предоставить Киеву финансовую помощь при условии проведения реформ.

Россия приостановила кредитование Украины (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Міністр закордонних справ України Л. Кожара прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Грузії в Україні М. Уклебу.

Під час зустрічі було обговорено питання щодо розвитку діалогу між Україною та Грузією, зокрема щодо підготовки офіційного візиту міністра закордонних справ Грузії М. Панджикідзе в Україну в поточному році.

Також сторони торкнулися окремих питань щодо двосторонньої співпраці в консульсько-правовій сфері (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2014. – 11.02).

На доручення в. о. Прем'єр-міністра С. Арбузова 11 лютого ц. р. в. о. віце-прем'єр-міністра К. Грищенко провів засідання Організаційного комітету з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Шевченка.

Під час засідання К. Грищенко, зокрема, зазначив, що визначені Президентом й урядом України завдання покликані зробити відзначення ювілею національного генія фактором єднання українського народу й стимулом до популяризації нашої культури у світі.

Окремо обговорювалося питання відзначення 200-річчя Великого Кобзаря в регіонах України й підготовки шевченківських об'єктів на батьківщині поета – у Черкаській області. На засіданні йшлося також про міжнародний аспект святкування в контексті запрошення на урочистості до Києва високих іноземних гостей і проведення святкувань за кордоном (*Урядовий портал* (www.kmu.gov.ua). – 2014. – 12.02).

Мінекономрозвитку забезпечує ефективність торговельно-економічних відносин між Україною та Республікою Білорусь, зокрема в оборонній сфері, зазначив в. о. міністра економічного розвитку і торгівлі України І. Прасолов.

Він повідомив, що 12 лютого уряд схвалив підготовлений міністерством проект постанови щодо надання повноважень ПАТ «Київський завод “Радар”» (м. Київ) здійснювати експорт та імпорт товарів військового призначення в рамках Угоди між Кабінетом Міністрів України й Урядом Республіки Білорусь про виробничу та науково-технічну кооперацію підприємств оборонних галузей промисловості.

«Отримання таких повноважень надає можливість підприємству скоротити термін отримання дозвільних документів від Держекспортконтролю та спростити процедуру митного оформлення на підставі щорічних затверджених переліків товарів, що пропонуються до міжнародних передач з Республікою Білорусь», – наголосив І. Прасолов (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2014. – 12.02*).

С развитием в Украине производства светодиодной техники в нашей стране зарождается новая отрасль экономики. Такое мнение выразил председатель Государственного агентства по вопросам науки, инноваций и информатизации В. Семиноженко, докладывая правительству о состоянии выполнения проектов Государственной программы активизации развития экономики на 2013–2014 года.

По его словам, внедрение комплексных систем освещения для Украины является чрезвычайно актуальным. Так, ежегодно на наружное освещение наше государство тратит 25 % производимой электроэнергии. «Проект позволит сократить на 30 % расходы электроэнергии на освещение, что существенно повлияет на рост уровня энергетической безопасности страны», – заявил В. Семиноженко.

Кроме того, возрастет доля отечественной светодиодной осветительной техники в общем объеме осветительной продук-

ции с 4–4,5 (2012 г.) до 40 % (2016 г.), а контрафактная продукция снизится до 10 %.

В. Семиноженко подчеркнул, что проект внедрения комплексных систем освещения реализуется в различных регионах и городах Украины, а в последний период благодаря высокой экологической безопасности получил широкое применение на социальных объектах – в школах, вузах, медицинских учреждениях (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 12.02).

ПОЛІТИКА

Введение санкции против Украины сейчас было бы неправильным, считает президент Европейской комиссии Ж. Баррозу.

«Сейчас мы находимся в такой фазе, когда приоритетом является стабилизация ситуации в стране, избежание насилия, для начала серьезного диалога между правительством и оппозицией, – сказал Ж. Баррозу в интервью Reuters. – На данном этапе другие меры могут иметь негативный эффект».

По его словам, Европа должна помочь «создать условия для политического переходного процесса, который является легитимным, или (воплощения) решения, которое было бы легитимным в Украине».

Как утверждает Ж. Баррозу, он лично предупредил В. Януковича, что, если ситуация ухудшится, ЕС не будет стоять в стороне. «Это отразится на отношениях между Украиной и Европейским Союзом», – сказал он (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 12.02).

Во время встречи еврокомиссара по вопросам расширения и европейской политики соседства Ш. Фюле и лидеров украинской оппозиции А. Яценюка, В. Кличко и О. Тягнибока представитель ЕС заявил о готовности Европы предоставить Украине всестороннюю поддержку.

После встречи с Ш. Фюле А. Яценюк заявил, что Европа готова предоставить Украине поддержку. По словам лидера «Батьківщини», которые цитирует пресс-служба политсилы, такая поддержка будет состоять из политического и экономического пакета.

В свою очередь «ударовец» В. Кличко заявил, что в ходе их встречи еврокомиссар еще раз хотел узнать мнение оппозиции относительно вариантов решения кризиса и «расставить ключевые акценты для поиска компромисса», говорится в сообщении пресс-службы УДАРа.

Ш. Фюле прилетел в Киев 11 февраля. Еврокомиссар должен помочь представителям властей и оппозиции как можно быстрее выйти из политического кризиса. Об этом сообщает ТСН.ua (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>)). – 2014. – 12.02).

Голова делегації євродепутатів Партії європейських соціалістів в Україні Б. Ліберадський сказав, що учасники Майдану живуть у своїй громаді, хочуть змінити сьогоднішню владу, але не знають на яку, передає УНН з посиланням на «Польське радіо».

«У мене враження, що Майдан – це утопія, а опозиція поділена», – заявив євродепутат від Союзу лівих демократів Б. Ліберадський у Києві.

Політик очолив делегацію євродепутатів Партії європейських соціалістів, яка в понеділок прибула в Київ. Політики зустрілися з лідерами української опозиції В. Кличком й А. Яценюком, а також – з протестувальниками на Майдані.

Як сказав Б. Ліберадський, учасники протесту, що триває понад два місяці, «живуть у малій громаді. Вони називають цю громаду республікою. Вони захоплені, що всі тут рівні». Євродепутат додав: «Мені здається, що це утопія». Б. Ліберадський додав, що протестувальники знають, що хочуть змінити теперішню владу, але не знають, на яку.

Про розмови з українською опозицією Б. Ліберадський сказав, що між лідером партії УДАР В. Кличком і головою партії

«Батьківщина» А. Яценюком є виразні розбіжності. Перший є прихильником президентської республіки, а другий – парламентсько-президентської, тобто «більше влади для уряду й менше – для Президента» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Страйковий комітет Києва оголосив про проведення 13 лютого в Києві попереджувального одноденного страйку. Відповідну заяву зробив голова Страйкового комітету м. Києва та экс-кандидат у нардепи від партії УДАР Ю. Крикунов на прес-конференції, передає кореспондент УНН. Голова страйккому також повідомив, що близько 100 малих і середніх підприємств готові приєднатися до страйку.

Нагадаємо, 9 лютого лідер парламентської фракції УДАР В. Кличко на майдані Незалежності під час чергового віче закликав учасників Євромайдану долучитися до всеукраїнського страйку (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Президент України В. Янукович має усвідомити, якими будуть наслідки його відмови від ухвалення рішень для розв'язання кризи. Про це заявив лідер парламентської фракції «Батьківщина» А. Яценюк, який у вівторок мав у Києві зустріч із комісаром ЄС із розширення і політики сусідства Ш. Фюле.

«Ми щойно завершили з нашими європейськими партнерами обговорення того, якою ми бачимо нову українську Конституцію, новий склад Кабінету Міністрів України, нову програму дій для країни та нову економічну програму. Ми хочемо почути те саме від В. Януковича – готовий він до цього – чи ні», – сказав А. Яценюк.

«Важливим є досягнення компромісу не тільки з опозиційними силами, але й з тими людьми, які вийшли на вулиці для того, щоб зміни в країні відбулися», – додав лідер

партії УДАР В. Кличко (*Radio Свобода* (<http://www.radiosvoboda.org/>). – 2014. – 12.02).

Опозиціонери А. Яценюк та О. Турчинов приїхали до харківської лікарні, аби зустрітися з Ю. Тимошенко, передає кореспондент УНН.

Нагадаємо, напередодні, у ЗМІ з'явилася інформація про те, що глава Адміністрації Президента А. Клюєв провів переговори з засудженою экс-прем'єркою, лідером партії «Батьківщина» Ю. Тимошенко щодо створення Партією регіонів та «Батьківщиною» коаліційної більшості у Верховній Раді. У прес-службі А. Клюєва не підтвердили цю інформацію.

Пізніше ця інформація також була спростована захисником Ю. Тимошенко О. Плахотнюком (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

У випадку невиконання вимог закону про амністію в частині розблокування адміністративних будівель і комунікацій понад 200 осіб можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності та отримати тюремні строки від п'яти до 15 років. Про це в коментарі УНН сказав адвокат А. Нікіфоров.

Нагадаємо, в Україні залишаються захопленими шість приміщень, де розташовані органи влади та місцевого самоврядування. Це обласні адміністрації в Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській областях, Київська міська державна адміністрація, а також Сокальська районна адміністрація та сесійна зала Полтавської обласної ради.

«Крім того, на сьогодні заблокованими залишаються також й інші будинки та транспортні комунікації. Загалом – 37 об'єктів», – повідомила в середу начальник ГУ захисту прав і свобод громадян та інтересів держави, протидії корупції та злочинності у сфері транспорту ГПУ І. Зарубинська (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02; *Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 12.02).

Будь-які воєнізовані, збройні формування, створення та діяльність яких не передбачено законом, є незаконними. За їх створення та участь у них передбачена кримінальна відповідальність. Про це під час брифінгу повідомила начальник Головного управління Генеральної прокуратури України І. Зарубинська, передає кореспондент УНН.

«Виявлено 28 рішень органів місцевої влади про створення таких формувань, як “Народна самооборона”. Їхня діяльність не передбачена законодавством України, тобто вони не мають ніяких повноважень, тим більше делегованих їм державою. Законодавство України прямо забороняє створення на території України будь-яких військових або інших збройних формувань, діяльність яких не передбачена законом», – повідомила І. Зарубинська.

Вона наголосила, що діяльність таких підрозділів за заявою прокурорів зупинено судами.

Раніше УНН повідомляв, що за аналогією охорони Майдану в обласних і районних центрах України почали створювати загони самооборони (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Громадські активісти створили Народну Раду Івано-Франківської області, передає кореспондент УНН.

«Ми уповноважені повідомити наступне рішення громади – Народна рада Івано-Франківської області створена без участі депутатів, вона є і буде і вже розпочинає планування активних і конкретних дій», – повідомив на прес-конференції уповноважений представник Народної Ради Івано-Франківської області С. Янчук.

Він нагадав, що попередньо було вирішено про те, що до складу Народної Ради Івано-Франківської області увійдуть порівну депутати облради та представники громадськості. Однак, продовжував С. Янчук, рішення облради про створення Народної ради очікувано опротестувала прокуратура та й «певні депутати не бажали мати громадський контроль»

(Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Голова Харківської обласної держадміністрації М. Добкін закликав «не боятися говорити про федералізацію як про максимально прийнятний варіант децентралізації влади». Про це він заявив під час круглого столу «Соціально-економічні й політичні процеси в посткризовій Україні» у Харкові, пише ZN.ua.

«Федералізація дає можливість законодавчо, конституційно закріпити право території на більш широкі повноваження, – сказав М. Добкін. – Якщо проводити децентралізацію в унітарній державі, то скільки повноважень на місця не давай, ухвалюється один спеціальний закон за назвою бюджет, і вся ця самостійність регіонів і децентралізація перетворюється на пшик». За словами М. Добкіна, «федералізація – це не страх, це не сепаратизм, це не зрада державі, інша форма керування».

«Україна як унітарна держава не відбулася. А якщо не відбулася, то давайте шукати нову форму», – заявив губернатор.

Як відомо, 30 січня народний депутат від Партії регіонів В. Колесніченко заявив, що планує звертатися до Президента В. Януковича і Верховної Ради з питанням про необхідність переходу до федеративної моделі керування країною. За такі ж конституційні зміни виступив від імені Компартії України П. Симоненко.

При цьому багато експертів і політиків, включно з экс-президентом Л. Кучмою, вважають федералізацію загрозою суверенітету України (***Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2014. – 12.02.***

Совет атаманов Луганского округа донских казаков просит президента России В. Путина оказать военную поддержку народу Украины в случае усугубления политического кризиса в стране. Об этом идет речь в заявлении, принятом

на Совете атаманов Луганского округа донских казаков, и распространеном 12 февраля.

«Беспорядки на улицах, бездеятельность милиции и власти по отношению к радикально настроенным молодчикам, которые калечат наших сограждан, сотрудников МВД, разрушают исторические памятники, вносят раздор в общество», – подчеркивается в обращении.

По мнению казаков, «оппозиционные лидеры провоцируют гражданскую войну, заявляя, что обратятся к войскам Организации Североатлантического договора (НАТО) за помощью».

«Обращаемся к вам с просьбой ... в случае дальнейшего углубления политического кризиса, попыток ввода на территорию Украины войск НАТО, оказать военную поддержку народу Украины», – говорится в сообщении казаков.

В Луганской области создаются добровольные «народные дружины» для «борьбы с провокаторами», в их состав также входят представители донского казачества. Об этом сообщает УНИАН (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2014. – 12.02).

Перший Президент України Л. Кравчук вважає, що повернення до Конституції-2004 є неприпустимим і пропонує владі та опозиції укласти «джентльменську угоду». Про це він написав у середу у своєму блозі в «Українській правді».

За словами Л. Кравчука, політична криза в Україні не вщухає, а набуває більш гострих форм. «Розширюється і спектр вимог, які висувуються опозицією та представниками громадянського суспільства. Звідси висновок – як влада, так і опозиція не змогли забезпечити мирне та результативне врегулювання кризи», – зазначив экс-президент.

Окремо Л. Кравчук наголосив на вимозі опозиції повернути текст Конституції 2004 р.

Л. Кравчук нагадав, що за роки незалежності українці вже тричі змінювали форму правління державою: з парламентсько-президентської на президентсько-парламентську та навпаки.

«І не завжди дотримувалися конституційного порядку, – зазначив він. – А тому соціально-економічна, політична та правово-демократична ситуація в Україні не покращується, кризи періодично повторюються, набуваючи інколи загрозливих для збереження державності форм». На його думку текст Конституції 2004 р. має дуже серйозні вади.

Екс-президент знову запропонував підготовку нового, вдосконаленого тексту Конституції, користуючись напрацюваннями Конституційної Асамблеї, яку він очолює. «Не придумувати якихось Конституційних актів, Конституційних угод, законів, бо їх прийняття неминуче викличе втручання в конституційне поле», – сказав Л. Кравчук, пропонуючи при цьому підготувати антикризовий план дій влади, опозиції та представників громадянського суспільства.

«Враховуючи те, що довіри між владою, опозицією та громадськістю немає», Л. Кравчук пропонує укласти «свого роду джентльменську угоду», у якій передбачити, що:

а) сторони беруть на себе зобов'язання не застосовувати силові методи при розв'язанні політичної кризи, відкидають шлях ультиматумів, силових варіантів, незаконного позбавлення чиновників їх повноважень, безчинство на вулицях;

б) сторони дотримуються ухвалених спільних рішень і не змінюють їх в залежності від амбітних інтересів;

в) Президент України бере на себе зобов'язання спільно з усіма фракціями Верховної Ради сформувати новий технічний, чи коаліційний, уряд і надати йому можливість працювати без ротації до прийняття змін до Конституції і реформування всієї системи влади.

«Слід терміново шукати й інші шляхи подолання кризи. Але головне приступити до роботи. Час розмов і декларацій закінчився. Настав час діяти, бо йдеться про збереження держави, про життя кожного з нас», – резюмував Л. Кравчук (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2014. – 12.02).

Сейчас Евромайдан уже выполнил свою функцию. В дальнейшем дело за политиками, которые должны работать над

воплощениями требований людей, доказать людям, что они не просто делают заявления, а работают. Такое мнение высказал экс-президент Украины Л. Кравчук.

Он отметил, что среди предложенных вариантов освобождения активистов, которые не совершили серьезных преступлений, принятый закон был единственным компромиссным вариантом и его следует выполнять.

По мнению Л. Кравчука, после освобождения всех задержанных во время акций следует переходить к практическим шагам и выходить из кризиса. Для этого политик готов предложить свою антикризисную программу.

«Люди на Майдане – говорю это без иронии – свое дело уже сделали. Они сказали, что хотят жить по-другому. Они сказали чего хотят. А лидеры оппозиции теперь должны ответить на вопрос как это сделать», – сказал он, добавив, что за один раз все выполнить и переформатировать государство – невозможно.

Политик считает, что отсутствие единого лидера на Евромайдане только вредит переговорам между властью и оппозицией. Экс-президент отметил, что даже во время Оранжевой революции был один лидер – В. Ющенко, а сейчас такой лидер отсутствует.

Напоследок Л. Кравчук отметил, что для выхода из сложившейся ситуации оппозиции и власти следует работать над реформированием государства (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 12.02).

Уникнути прямого діалогу між Президентом В. Януковичем і Ю. Тимошенко не вдасться. Таку думку висловив представник Громадянської ініціативи «Третя українська республіка» Р. Безсмертний, передає УНН.

За його словами, упродовж останніх трьох років ми є учасниками дуелі В. Януковича та Ю. Тимошенко. А нинішня ситуація в Україні нагадує гру в шахи з певною розстановкою фігур: коли на дошці дві «армії» проводять якісь «маневри», а найсильніші фігури з обох сторін відсутні.

Він наголосив, що сьогодні будь-які рішення щодо вирішення ситуації на Майдані приймають не лідери опозиційних фракцій і не український народ, а саме В. Янукович та Ю. Тимошенко. Утім Р. Безсмертний підкреслив, у цієї ситуації є декілька способів розв'язання.

«Перший варіант – повне обнуління. Тимошенко виходить на свободу, відбуваються вибори Президента та парламенту на тій базі, яку визначить чинна Верховна Рада. Другий варіант більш песимістичний – може настати 14 липня, День взяття Бастилії. Це найстрашніший день у житті будь-якої влади. Адже так само, як по цеглинці розібрали Бастилію, розбирається будь-яка влада, яка не знаходить відповіді для народу, – нагадав представник “Третьої української республіки”. – Третій варіант – це діалог».

Політик переконаний, мають бути сформовані переговорні групи з обох боків, які підготують «меню» до підпису В. Януковича та Ю. Тимошенко, адже саме ці дві фігури сьогодні відіграють ключову роль в українському політичному житті. Переговорну робочу групу з боку опозиції мають очолити ті, хто 2004 р. «не дав проходу Януковичу», а це – Ю. Луценко, П. Порошенко та ін. Політик упевнений, що в переговорному процесі має бути присутнє міжнародне посередництво (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Європейський Союз зацікавлений у стабілізації ситуації в Україні, а тому Єврокомісар із питань розширення та європейської політики сусідства Ш. Фюле візьме на себе роль модератора у процесі пошуку компромісу між політиками. Таку думку у коментарі УНН висловив політолог В. Карасьов.

В. Карасьов зауважив, що Ш. Фюле може стати модератором процесу з пошуку компромісу. «Фюле може сприяти пошуку компромісу та запропонувати свій план формування коаліційного уряду за участі як представників влади, так і опозиції. Він не є безпосереднім учасником процесу», – сказав В. Карасьов.

Політолог наголосив: Європейський Союз очікує, що в Україні між політичними силами, між владою та громадськістю може бути досягнуто компромісу. «Досягнення компромісу в інтересах України, в інтересах європейського майбутнього України», – наголосив експерт.

Експерт зауважив, що єврокомісар, імовірно, намагатиметься донести до опозиції, що необхідно знизити планку вимог, які виставлені владі. Водночас Ш. Фюле спробує схилити і владу до пошуку компромісу. «Я думаю, що він (Ш. Фюле. – Ред.) донесе до влади деяку занепокоєність опозиції. Але водночас він, напевно, порекомендував нашим молодим, перспективним, але, можливо, ще не зовсім досвідченим лідерам опозиції бути більш прагматичними, більш раціональними і, головне, налаштуватися на компроміс», – сказав він.

Політолог зауважив, що для успішності переговорного процесу необхідно, аби з обох боків у ньому брали участь помірковані, а не радикальні політики.

Загалом експерт вважає, що Європа не в захваті від того, що тон можуть задавати радикали (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Оппозиция должна осудить и отмежеваться от действий людей, которые допускают проведение терактов в качестве проявления политического протеста, сказал К. Бондаренко, руководитель Института украинской политики, комментируя информацию о подготовке терактов активистами протестных акций, о которых сообщила Служба безопасности Украины.

«В любом случае оппозиции нужно занять какую-то позицию в отношении таких действий активистов. Если оппозиция не разделяет принципы радикализма и терроризма, то она должна об этом решительно заявить и не должна выступать единым фронтом с людьми, которые допускают террористические акты как один из элементов своей деятельности. Или же признать, что действуют по принципу “цель оправдывает средства”», – сказал К. Бондаренко.

Напомним, ранее СБУ сообщила, что в Днепропетровской области были предупреждены теракты на энергетических объектах, которые готовили представители одной из оппозиционных партий.

Также недавно угонщик самолета, который является активным участником протестных акций, выдвигал требования политического характера, в частности освобождения задержанных активистов Майдана (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 11.02).

Известный украинский политолог Д. Выдрин считает, что украинцы начали мстить лидерам оппозиции за отсутствие культуры компромиссов падением их рейтингов.

По словам эксперта, игнорирование лидерами оппозиции призыва власти к поиску компромиссных решений по урегулированию противостояния вызывает все большее неуважение народа к конкретным политическим персоналиям. «Я смотрю последнюю социологию, и она свидетельствует, что рейтинги у многих участников Майдана сохраняются. Может быть за исключением отдельных персон, в частности – А. Яценюка или О. Тягнибока. Рейтинги реагируют не столько на неумение лидеров оппозиции ответить на предложения или уступки власти, сколько на отсутствие у них общей политической культуры компромиссов», – говорит политолог.

По его словам, люди интуитивно чувствуют, что политика – это искусство компромиссов. И, как свидетельствуют социологические исследования, две трети украинцев хотели бы, чтобы между властью и оппозицией нашелся какой-то компромисс, который бы позволил утихомирить политические беспорядки.

Отвечая на вопрос, насколько предложение Президента, прозвучавшее в адрес оппозиционных лидеров, занять руководящие посты в Кабинете Министров было неожиданно для А. Яценюка и В. Кличко, политолог отметил, что на самом деле они ожидали такого предложения. «Во-первых, это было их требованием. Любой политик идет за властью. И предло-

жение власти для политика является не столько неожиданным, сколько вполне ожидаемым. Может быть, оппозиционеры не ожидали ту конкретную форму власти, которую им предложили», – резюмировал Д. Выдрин (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 11.02).

ЕКОНОМІКА

Объемы производства сельскохозяйственной продукции в Украине в январе 2014 г. возросли по сравнению с первым месяцем прошлого года на 6 %, сообщила Государственная служба статистики.

Согласно сообщению, рост производства на сельхозпредприятиях в прошлом месяце составил 11,3 %, в домохозяйствах – 0,9 %.

При этом, по сравнению с декабрем 2013 г., валовое производство сельхозпродукции в январе возросло на 29,6 %.

Объемы производства сельскохозяйственной продукции в Украине в 2013 г. возросли по сравнению с 2012 г., по предварительным данным, на 13,7 %. При этом рост производства в сельхозпредприятиях составил 20,7 %, а в хозяйствах населения – 6,4 % (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 12.02).

В аграрний сектор України в 2013 р. надійшло 12 млрд грн інвестицій і створено 7,6 тис. нових робочих місць. Про це під час прес-конференції повідомив в. о. міністра аграрної політики та продовольства України М. Присяжнюк, передає кореспондент УНН.

«Реалізація державної програми активізації економіки створила понад 7,6 тис. нових робочих місць в аграрному секторі, забезпечено надходження інвестицій понад 12 млрд грн. Було введено в експлуатацію 98 об'єктів у різних регіонах України, які були узгоджені між міністерствами й губернаторами,

затверджені Прем'єр-міністром. Ми планово відслідковуємо введення цих об'єктів у роботу», – зазначив в. о. міністра.

Надзвичайно високий показник у 2013 р. продемонструвала галузь рослинництва – понад 18 %, а в тваринництві досягнуто зростання виробництва на 5 %. «Вдалося досягти історичного рекорду валового збору зернових – 63 млн т. Майже по всім культурам покращено показники», – сказав в. о. міністра.

Зазначимо, 2013 р. валове виробництво продукції АПК становило понад 253 млрд грн. Варто також зазначити, що експорт аграрної продукції у 2013 р. становив 27 % від загальнодержавного (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

У січні поточного року в Україні зросли показники видобутку енергетичного вугілля. Про це йдеться в офіційних матеріалах Міненерговугілля, які має у своєму розпорядженні УНН.

Енергетичного вугілля видобули 4,9 млн т, що більше запланованого обсягу на 140,5 тис. т (на 2,9 %). Порівняно із січнем 2013 р. його видобуток збільшився на 50,5 тис. т.

Коксівного вугілля видобули 1,9 млн т. Завдання виконано на 137,3 %, що понадпланово забезпечило 534,2 тис. т вугілля.

Загалом за січень видобули 6,9 млн т вугілля, що на 674,7 тис. т (на 10,8 %) перевищує плановий показник.

Нагадаємо, задля нарощування виробничих потужностей уряд України планує модернізувати найбільш ефективні шахти. Так, наразі тривають роботи з будівництва скіпового ствола на шахті ім. Бажанова, що входить до державного підприємства «Макіїввугілля» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Мобильные операторы обещают не поднимать цены из-за обвала гривни.

Компанії «Киевстар» і «Астелит», входящие в число крупнейших українських мобільних операторів, утверждають, что

колебания курса иностранных валют не приведут к увеличению тарифов для абонентов мобильной связи на внутреннем рынке. Об этом сообщили пресс-службы операторов.

«Незначительные колебания курса иностранных валют, безусловно, могут отразиться на росте затрат операторов, но вряд ли в краткосрочной перспективе приведут к увеличению тарифов для конечного пользователя на внутреннем рынке», – процитировала пресс-служба директора по регуляторно-правовому обеспечению «Киевстар» А. Осадчука.

Такого же мнения придерживаются и в компании «Астелит» (TM life:). «Валютные риски предусмотрены в годовом операционном плане компании и фактически никогда не отражаются на абонентах», – сообщила пресс-служба компании.

Согласно сообщению, риски увеличения тарифов возможны только на услуги, в себестоимости которых есть валютная составляющая, то есть на услуги роуминга и международные звонки (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 12.02).

У 2013 р. в Україні зареєстровано початок виконання будівельних робіт на 116,2 тис. об'єктів будівництва, що на 6 % більше, ніж у 2012 р. Про це УНН повідомили в Держархбудінспекції.

«Сьогодні уже можна говорити про наявність стійкої тенденції збільшення обсягів набуття права на будівництво. А це говорить про зменшення кількості самобудів в Україні та впевненість у майбутньому розвитку будівельної галузі», – зазначив голова Держархбудінспекції О. Рибак.

Також у Держархбудінспекції відзначили стійку тенденцію до зростання кількості завершених будівництвом об'єктів, на які набуто право на експлуатацію. У 2013 р. зареєстровано 98 тис. документів, що підтверджують введення в експлуатацію об'єктів будівництва. Це на 5 % більше, ніж у 2012 р.

Нагадаємо, торік у Києві на 8 % зросла кількість новобудов (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Обсяг держзакупівель товарів, робіт і послуг падає: 2013 р. кількість проведених тендерів за бюджетні кошти скоротилася на 38 тис., а сума витрачених грошей – на 240 млрд грн. Про це пише «Комерсант-Україна» з посиланням на дані Держстату.

Згідно з даними, замовники стали менше купувати: порівняно з 2012 р. кількість проведених процедур скоротилася на 38 тис. – до 101 890. З них понад 17,5 тис. торгів були скасовані або не відбулися.

Зниження кількості закупівель відбулося за всіма видами аукціонів – від відкритих конкурсів до закупівлі в одного учасника. Кількість учасників-переможців становила 66910 (–25 %), було підписано 76,480 тис. (–25,7 %) договорів, з яких більша частина з українськими суб'єктами.

Обсяг запланованих держзакупівель впав удвічі – до 274 млрд грн. Стали рідше відбуватися аукціони державних, казенних, комунальних підприємств, а також компаній з часткою держави понад 50 %.

Водночас на 40 % зросла частка закупівлі без застосування процедур торгів – до 40,16 млрд грн. У рамках закупівлі держкомпаніями було укладено договорів на 29,13 млрд грн. На держзакупівлі з бюджету було виділено 49,67 млрд грн.

Експерти зазначають, що придбання товарів, робіт і послуг без аукціонів – наслідок прийняття влітку 2012 р. норм про звільнення державних, казенних, унітарних, комунальних, а також підприємств з держчасткою понад 50 % і їхніх «дочок» від проведення тендерів, якщо закупівля проводиться за їхні кошти.

У лютому 2013 р. представники опозиції запропонували зобов'язати ці компанії оприлюднювати звіти про проведення закупівель із зазначенням цін, характеристик товарів, робіт і послуг, а також постачальників.

Експерти вважають, що тенденція до скорочення держзакупівель збережеться і в 2014 р., якщо уряд і парламент не введуть жорсткий контроль над процедурою торгів (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2014. – 12.02).

У 2015 р. в ІТ-експорті України працюватиме 106 тис. фахівців. Про це йдеться в інформаційно-аналітичному бюлетені КМУ, повідомляє УНН.

Відповідно до прогнозів експертів, 2015 р. кількість нових робочих місць у сфері ІТ досягне 168,5 тис., з яких 106 тис. працюватимуть в ІТ-експорті, 62,5 тис. – на внутрішньому ринку.

Усього ж у галузі інформаційних технологій в Україні, відповідно до запланованого, буде задіяно 350 тис. фахівців, а обсяг продукції і послуг галузі в 2015 р. перевищить 5 млрд дол.

Нагадаємо, за результатами трьох кварталів 2013 р. вітчизняний експорт ІТ становив 764,2 млн дол. «Протягом січня – вересня 2013 р. наші компанії експортували комп'ютерні та інформаційні послуги на суму 464,2 млн дол. Якщо порівнювати з аналогічним періодом 2012 р., то маємо зростання на 35 %. При цьому в загальній структурі експорту це становить близько 9,5 %», – сказав голова Комітету Верховної Ради з питань інформатизації та інформаційних технологій В. Омельченко (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Україна має намір залучити у Японії 7,5 млрд грн для реконструкції Бортницької станції аерації. Про це повідомив журналістам під час робочої виїзної наради заступник генерального директора Київводоканалу А. Білик, пише УНІАН.

За його словами, нині Японське агентство міжнародного співробітництва вивчає проектно-кошторисну документацію з реконструкції Бортницької станції аерації. «Нині проект пройшов державну експертизу й повинен бути затверджений у Кабінеті Міністрів України», – уточнив А. Білик.

За його словами, комплексну реконструкцію Бортницької станції аерації планується провести у дві черги, кожна з яких передбачає п'ять пускових комплексів, що забезпечують безперебійну роботу станції і якісне очищення води. Термін реалізації проекту – 7,5 років (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2014. – 12.02).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

По информации Госказначейства, временная помесечная роспись финансирования общего фонда госбюджета на январь – февраль предполагает привлечение займов на 19,732 млрд грн, то есть до конца месяца в рамках бюджета допустимо привлечь 14,276 млрд грн (1,67 млрд дол. по текущему курсу НБУ).

Расходы на погашение госдолга с начала года составили 7,565 млрд грн, что на 7,055 млрд грн меньше предусмотренных росписью 14,620 млрд грн. Расходы по обслуживанию госдолга составили 3,536 млрд грн, что на 2,326 млрд грн меньше предусмотренных росписью 5,862 млрд грн.

Также сообщается, что погашение госдолга и уплата процентов в 2014 г. осуществляются своевременно согласно графику Министерства финансов Украины.

Напомним, общая сумма государственного и гарантированного государством долга Украины за декабрь 2013 г. возросла на 4,335 млрд дол., или на 6,31 %, – до 73,078 млрд дол. (584,114 млрд в гривневом эквиваленте), за январь – декабрь 2013 г. – на 8,583 млрд дол., или на 13,31 %.

В 2012 г. государственный и гарантированный государством долг Украины возрос на 8,9 % и на 31 декабря 2012 г. составлял 515,51 млрд грн, или 64,495 млрд дол.

Закон «О Государственном бюджете Украины на 2014 год» устанавливает предельный уровень госдолга на 2014 г. в 585,484 млрд грн, или 35 % ВВП.

Согласно графику прогнозных платежей Минфина, Украина погасит действующие внутренние и внешние кредиты через 26 лет, в 2040 г., и наибольшая нагрузка в 75 % платежей приходится на первые пять лет, 2014–2018 гг. (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 11.02).

S&P знизило рейтинги двох українських агрохолдингів.
Рейтингове агентство Standard&Poor's знизило з «В-» до «ССС+» корпоративні довгострокові кредитні рейтинги

в іноземній валюті українських агрохолдингів «Мрія» і «Креатив» слідом за зниженням суверенного рейтингу України наприкінці січня.

Як говориться в повідомленні агентства у вівторок, одночасно воно підтвердило довгострокові рейтинги холдингів у національній валюті на рівні «В-».

Прогноз по обох рейтингах обох компаній – «негативний».

S&P пояснює своє рішення тим, що основні активи «Мрії» і «Креативу» сконцентровані в Україні, а можливі валютні обмеження влади негативно вплинуть на їхню роботу.

Проте агентство відзначає задовільні операційні показники обох холдингів, а у випадку «Мрії» вказує ще й на помірне боргове навантаження та значні доларові накопичення на закордонних рахунках *(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2014. – 12.02).*

«Суміхіпрому» демонструє збитки шостий рік поспіль.

У 2013 р. ПАТ «Суміхіпрому» скоротило дохід на 32,5 %, до 1,41 млрд грн, чистий збиток становив 200,6 млн грн. Про це йдеться в повідомленні підприємства в системі розкриття інформації Нацкомісії з цінних паперів та фондового ринку, пише «Комерсант-Україна».

Як повідомляється, випуск двоокису титану знизився на 17 % (до 32,6 тис. т), міндобрив – на 45,7 % (до 206,546 тис. т). Таким чином, минулий рік для «Суміхіпрому» став шостим роком, коли підприємство генерує збитки.

Згідно з планом – графіком приватизації на 2014 р., ФДМ планує оголосити конкурс з приватизації 92,75 % акцій «Суміхіпрому» уже в травні, пише видання.

Нагадаємо, востаннє завод отримував прибуток у розмірі 1,4 млн грн при доході 971,7 млн грн в 2007 р. *(Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2014. – 12.02).*

За январь расценки на кислomолочную продукцию в Украине возросли на 2 %, сообщили в Госценинспекции.

Опрошенные «Вестями» эксперты утверждают, что это не последнее подорожание, и новый виток цен на отечественную «молочку» произойдет в ближайшую неделю.

«Только за последнюю неделю сырье (молоко) подорожало на 10 %. Пока это еще не сказалось на стоимости молочной продукции (сметаны, творога, кефира, сыра), но, конечно же, скажется», – рассказал «Вестям» председатель совета директоров Белоцерковского молочного комбината В. Чагаровский.

Возрастут цены и на импортные сыры и масло, из-за повышения курса доллара, в котором проплачиваются закупки. «Товар, купленный по возросшему курсу, уже зашел в Украину. И появится на полках магазинов через две недели», – сообщил нам аналитик Украинского клуба аграрного бизнеса Т. Гагальюк (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 12.02).

Палата представників Конгресу США проголосувала за призупинення дії ліміту держборгу до березня 2015 р. Про це пишуть «Вести. Економіка».

Як повідомляється, рішення було прийнято без висунення додаткових умов за бюджетними видатками, чого домагався президент США Б. Обама та демократи в конгресі. Деякі сенатори вважають, що республіканці та демократи повинні об'єднатися, щоб «припинити рити боргову яму все глибше і глибше».

На сьогодні законопроект має розглянути сенат, але проблем з ухваленням законопроекту бути не повинно, оскільки верхня палата контролюється демократами.

Проблему держборгу необхідно вирішити до 27 лютого, оскільки до цього дня у відомства залишиться тільки 50 млрд дол., тоді як витрати становлять близько 60 млрд дол. на день.

Бюджетне управління Конгресу США минулого тижня повідомило, що дефіцит бюджету цього року буде на мінімальному рівні з 2007 р., оскільки сильне економічне зростання призведе до збільшення податкових надходжень.

Показник складе в поточному фінансовому році 514 млрд дол., або 3 % ВВП. У 2013 р. дефіцит становив 680 млрд дол. (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2014. – 12.02).

Новий голова Федеральної резервної системи США, аналогу центрального банку, Д. Єллен у першому виступі на цій посаді назвала сьогодні далеко не повним вудужання ринку праці, попри нещодавні зменшення числа безробітних, передає УНН з посиланням на радіо «Свобода».

Хоча становище на ринку праці зараз краще, наявний рівень безробіття в 6,6 % все ще набагато вищий від рівня, що вважався б прийнятним, зауважила вона. За її словами, ФРС піде на нові сумірні кроки, щоб регулювати політику стимулювання в час, коли економіка поліпшується. Д. Єллен також заявила, що сподівається значною мірою продовжити політику свого попередника на посаді Б. Бернанке, і дала знати, що відсоткові ставки лишатимуться низькими, щоб сприяти подальшому економічному зростанню. Нещодавня ж нестабільність на світових фінансових ринках, сказала Д. Єллен, наразі не становить істотної загрози економічним перспективам США (Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 12.02).

Кипрская программа коррекции экономики идет своим ходом, а бюджетные показатели правительства оказались лучше ожиданий, сообщили международные кредиторы во вторник, предупредив о сохранении значительных рисков для прогноза.

В прошлом году средиземноморский остров стал пятой страной еврозоны, обратившейся за финансовой помощью к Евросоюзу и Международному валютному фонду, потеряв миллиарды евро на греческих облигациях.

В объединенном заявлении Еврокомиссии, Европейского центробанка и Международного валютного фонда говорится, что ВВП Кипра, как ожидается, сократится на 4,8 % в 2014 г. В 2015 г. рост может восстановиться и составит до 1 %.

В 2013 г. экономика Кипра сократилась на 6 %, то есть не так сильно, как ожидалось (Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 11.02).

У Казахстані девальвація «закрила» обмінники та інтернет-магазини.

У Казахстані призупинили роботу сайти найбільших інтернет-магазинів з продажу побутової техніки, комп'ютерного обладнання, будматеріалів, а також закрилося багато обмінників.

Це сталося після того, як 11 лютого Нацбанк Казахстану оголосив про девальвацію національної валюти, тенге, що призвело до різкого підвищення курсу долара, пише «Лента.ру» з посиланням на Tengri News.

Крім того, автодилери в Казахстані на невизначений термін припинили продажі автомобілів, передає «Інтерфакс».

Раніше, 11 лютого, Нацбанк Казахстану повідомив, що відмовляється від підтримки обмінного курсу тенге (раніше перебував у діапазоні 145–155 тенге за долар), а також скорочує обсяги валютних інтервенцій (***Економічна правда*** (www.epravda.com.ua). – 2014. – 11.02).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 11

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, А. Потіха, І. Соколова., Ю. Якименко

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

І. Соколова

Підп. до друку 13.02.2014.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 2,95. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.